ORTODOKSİA

AHLAKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ : HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE : FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Ζ' ΣΕΠΤΕΒΜΡΙΟΣ 1932 ΤΕΥΧΟΣ 81

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
1932

ΕΙΣ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

ΜΕΤΑ τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν μαθητικήν, ἐπαναρχίζει ἡ ἐργασία, ἡ σχολική. Μὲ περισσοτέραν ὄρεξιν καὶ ἐνθουσιασμόν. Πρὸς τί ἄλλο παρὰ διὰ νὰ γίνουν τὰ τέκνα μας ἐπιμελέστερα ; Μετὰ τὴν διάχυσιν ἀνὰ τὸ ὕπαιθρον ἐπανέρχονται ὑπὸ τὴν ὡραίαν στέγην τῆς Σχολῆς, διὰ νὰ συνεχίσουν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς των. Μετὰ τὴν ἀπόδρασιν ἀπὸ τὸν ἑαυτόν των εἰσέρχονται εἰς νέαν συγκέντρωσιν, αὐτοπερισυλλογήν. Πρὸς τί ἄλλο παρὰ διὰ νὰ γίνουν καλύτερα, νὰ ἔχουν περισσοτέραν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον των. Αὐτὸς εἶναι ὁ κυριώτερος σκοπὸς τοῦ Σχολείου. Ἀφοῦ συνειδητοποιήσῃ τὴν ἀτομικότητά μας, σφυρηλατεῖ τὰ ἀδελφικά μας αἰσθήματα, διὰ νὰ βαδίσωμεν μίαν ἡμέραν μὲ ἡνωμένας τὰς χεῖρας τὴν ὁδὸν τῆς ἐργασίας, τῆς ζωῆς, τοῦ πόνου, τοῦ πολιτισμοῦ.

Περισσότερον σήμερον ὁ νοῦς μας στρέφεται πρὸς τὸ Σχολεῖον. Τὸ Κράτος εἰς αὐτὸ συγκεντρώνει τὴν προσοχήν του. Σήμερον ἡ κρίσις ἡ ἠθικὴ μαστίζει τὴν Κοινωνίαν. Αἱ ἀξίαι αἱ ἠθικαὶ ἐξέπεσαν. Ἔχομεν ἀνάγκην περισσοτέρου φωτός, τονώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, λυτρώσεως ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλησίον. Ἡ οἰκονομικὴ ἔνδεια συμπληρώνει τὴν καταστροφήν. Μᾶς παραλύει. Ἐνισχύει τὴν κοινωνικὴν ἀναστάτωσιν, ἡ ὁποία ἀπειλεῖ τὴν ἀνθρωπότητα μὲ ἀλληλοσπαραγμὸν καὶ ἐξόντωσιν τοῦ πολιτισμοῦ της. Ἡ θύελλα μαίνεται. Τὸ σκάφος μας κλονίζεται. Πρὸς τὸ Σχολεῖον στρεφόμεθα διὰ νὰ ἀντλήσωμεν ἐλπίδα καὶ θάρρος, ἐνίσχυσιν καὶ παραμυθίαν. Ἀπὸ αὐτὸ ἀναμένομεν, καθὼς ἀπὸ τὴν Ἐκκλη-

σίαν, τὸν ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν προσανατολισμὸν τῆς νέας γενεᾶς.

Νέα γενεά! Τί μεγάλη φράσις! Νέος χρόνος, νέαι ἐλπίδες, νέα ὄνειρα, νέα ζωή, νέα μαθήματα, νέοι φίλοι, νέοι διδάσκαλοι. Ὅλα εἰς ἓν καὶ μόνον κατατείνουν: νὰ μᾶς ἀνανεώσουν τὸν ἐσωτερικόν μας κόσμον, νὰ μᾶς ἀναπλάσουν τὰς ἠθικάς μας ἀξίας, νὰ μᾶς δώσουν τὰς μεγάλας κατευθύνσεις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, νὰ μᾶς ἀναβιβάσουν εἰς μίαν βαθμίδα ἀνωτέραν.

Ἐτελείωσεν. Οἱ κακοὶ πρέπει νὰ γίνουν καλοί, οἱ ῥάθυμοι νὰ ἀγαπήσουν τὴν ἐργασίαν, οἱ ῥυπαροὶ νὰ περιβληθοῦν τὴν καθαριότητα, οἱ ἄσεμνοι νὰ γίνουν ἁγνοί, οἱ ὑπερήφανοι νὰ ἐγκεντρισθοῦν τὴν ταπείνωσιν, οἱ πλούσιοι νὰ κάμουν τοὺς πτωχοὺς ὀλιγώτερον δυστυχεῖς. Τὸ ἄτομον νὰ ἐναρμονισθῇ πρὸς τὸ σύνολον, καὶ ὄχι νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν εὐτυχίαν του ἔξω ἀπὸ τὴν ὁλότητα, ὄχι ἀνεξάρτητα ἀπ᾽ αὐτήν, ὄχι ἐναντίον αὐτῆς. Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλησίον πρέπει νὰ παύσῃ. Ὅλοι πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν ὡς εἰς μίαν κυψέλην. Τὸ Σχολεῖον πρέπει εἰς τοῦτο νὰ κατατείνῃ.

Τὸ Σχολεῖον εἶναι τὸ ἴδιον μία κυψέλη. Οἱ μαθηταί του πρέπει νὰ κάμουν μέλι. Καὶ γύρω των καὶ ἐντὸς αὐτῶν ὑπάρχει ἀφθονία ἀνθέων. Ἔχουν νὰ ἀντλήσουν καὶ ἀπὸ τὴν μαγείαν τῆς χρυσῆς ἡλικίας των καὶ ἀπὸ τὰς ὡραίας σελίδας τῶν νέων βιβλίων των καὶ ἀπὸ τὴν φιλίαν των τὴν πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀπὸ τὸ πονεμένο ἐνδιαφέρον τῶν γονέων των καὶ ἀπὸ τὴν μέριμναν τῶν ἐφόρων καὶ ἀπὸ τὰς εὐλογίας τῆς **Εκκλησίας** καὶ ἀπὸ τὸν ἐνθουσιώδη ζῆλον τοῦ Κράτους.

Τώρα οἱ μαθηταὶ ἐπιστρέφουν ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, ἀπὸ τὰ βουνά, ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Οἱ πνεύμονές των εἶναι γεμᾶτοι ἰώδιον, ὀξυγόνον. Πρέπει καὶ ἡ ψυχή των νὰ γεμίσῃ ἀπὸ συγκίνη-

σιν, ἀπὸ εὐγένειαν, ἀπὸ ἐνθουσιασμούς. Ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν συνταξιώτην των, ἀπὸ εὐγνωμοσύνην καὶ σεβασμὸν πρὸς τοὺς Καθηγητάς των. Ἀπὸ φλόγα πρὸς τὰ Γράμματα καὶ τὸν Πολιτισμόν. Ἡ σκέψις των πρέπει νὰ πτερωθῇ μὲ φῶς. Ἡ καρδία των νὰ γίνῃ καθαρὰ ὡς ἡ χιών. Ἡ συνείδησίς των νὰ ἁγιασθῇ. Εἰς αὐτὸ κατατείνῃ τὸ Σχολεῖον. Δι' αὐτὸ προσεύχεται ἡ Ἐκκλησία.

Φανάριον. † Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ
17/9/32.

Σοφία Κυρίου φωτιεῖ πρόσωπον συνετοῦ· φθάνει γὰρ τοὺς ἐπιθυμοῦντας αὐτήν, πρὸς τοῦ γνωσθῆναι, καὶ εὐχερῶς θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀγαπώντων αὐτήν. Ὁ ὀρθρίσας πρὸς αὐτήν, οὐ κοπιάσει· καὶ ὁ ἀγρυπνήσας δι' αὐτήν, ταχέως ἀμέριμνος ἔσται. Ὅτι τοὺς ἀξίους αὐτῆς αὐτὴ περιέρχεται ζητοῦσα, καὶ ἐν ταῖς τρίβοις φαντάζεται αὐτοῖς εὐμενῶς. Σοφίας οὐ κατισχύσει ποτὲ κακία. Διὰ ταῦτα καὶ ἐφίλησα ταύτην, καὶ ἐξεζήτησα ἐκ νεότητός μου, καὶ ἐζήτησα νύμφην ἀγαγέσθαι ἐμαυτῷ. Ὅτι ὁ πάντων Δεσπότης ἠγάπησεν αὐτήν· μύστις γάρ ἐστι τῆς τοῦ Θεοῦ ἐπιστήμης, καὶ αἱρετὶς τῶν ἔργων αὐτοῦ. Οἱ πόνοι αὐτῆς εἰσιν ἀρεταί· σωφροσύνην δὲ καὶ φρόνησιν αὕτη διδάσκει, δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν, ὧν χρησιμώτερον οὐδέν ἐστιν ἐν βίῳ ἀνθρώποις. Εἰ δὲ καὶ πολυπειρίαν ποθεῖ τις, οἶδε τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζειν· ἐπίσταται στροφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων· σημεῖα καὶ τέρατα προγινώσκει καὶ ἐκβάσεις καιρῶν καὶ χρόνων· καὶ πᾶσι σύμβουλός ἐστιν ἀγαθή. Ὅτι ἀθανασία ἐστὶν ἐν αὐτῇ, καὶ εὔκλεια ἐν κοινωνίᾳ λόγων.

(Ἐκ τῶν Παροιμιῶν Σολομῶντος).

† ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Α. ΣΙΔΕΡΙΔΟΥ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ ΔΕΡΚΩΝ

(783-1925)

Ο ΣΟΦΟΣ ἱστορικὸς καὶ ἔξοχος βυζαντινολόγος ἀείμνηστος Ξενοφῶν Ἀθανασίου Σιδερίδης, συνδεδεμένος διὰ δεσμῶν ἀρρήκτου φιλίας πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα, τὸν προσκυνητὸν ἡμῶν Δεσπότην καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Φώτιον τὸν Β΄, ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Δέρκων κατὰ τὴν 17ην Ἰανουαρίου 1925, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τῆς ἐκλογῆς καὶ εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης καὶ τιμῆς πρὸς τὸ σεπτὸν Πρόσωπον Αὐτοῦ, συνέταξε κατάλογον τῶν Μητροπολιτῶν Δέρκων ἀπὸ τοῦ πρώτου γνωστοῦ Ἐπισκόπου Δέρκων (783) μέχρι τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος (1925-1929).

Τὸν κατάλογον τοῦτον, τὸν ὁποῖον ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ ἐπεθύμει ζῶν νὰ δημοσιεύσῃ, δὲν ἐπρόφθασε δὲ ἕνεκα τοῦ αἰφνιδίου θανάτου αὐτοῦ, δημοσιεύομεν ἡμεῖς ἐν τῇ «Ὀρθοδοξίᾳ», πεπεισμένοι ὅτι κοσμοῦμεν αὐτὴν δι' ἑνὸς ἀκόμη ἔργου τοῦ ἐκλεκτοῦ καὶ τετιμημένου ἀειμνήστου συνεργάτου αὐτῆς καὶ συνάμα δίδομεν εἰς τοὺς περὶ τὴν μελέτην τῶν Ἐπισκοπικῶν καταλόγων ἀσχολουμένους μίαν πρότυπον σχετικὴν ἐργασίαν.

Ἐκ τοῦ καταλόγου ἐλλείπει, ἐκ παραδρομῆς πάντως, τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἀρχιερατεία τοῦ ἀπὸ Προύσης Δέρκων Κωνσταντίνου (1924), τοῦ εἶτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἥτις καὶ προσετέθη. Δυστυχῶς ὁ ἀείμνηστος σοφός, σπεύδων ἵνα ἐγχειρίσῃ καὶ προσφωνήσῃ τὸν κατάλογον τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, δὲν συνώδευσεν αὐτὸν διὰ προλεγομένων ἵνα ὁρίσῃ τὴν ἐν τοῖς τακτικοῖς τάξιν τῆς Ἐπαρχίας Δέρκων μέχρι τῆς ἀνασυστάσεως αὐτῆς κατὰ τὸ 1655, ὅτε αὕτη ἐτέθη μετὰ τὴν Ἴμβρον καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὕπαρξιν τιτλούχων Δέρκων κατὰ τὴν πρὸ τοῦ ἔτους τούτου μεσολαβήσασαν κατάργησιν τῆς Ἐπαρχίας, ὁπότε οὗτοι δὲν ἦσαν ἢ τιτουλάριοι Δέρκων.

ΔΙΑΚΟΝΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ
ΥΠΟΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

783. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Σπ. Μήλιας. Σύνοψις πρακτ. Συνόδων, ἐν Παρισίοις 1701, τόμ. Β', σελ. 742 (παρ' Ἀνθίμῳ Ἀμασείας).

Σ. Ἀνεθεμάτισε καὶ αὐτὸς τοὺς Εἰκονομάχους. «Γρ. ὁσιώτατος ἐπ· Δέρκων». (Μήλ. Β' 751, 808, 871). Ὑπέγραψεν «Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δέρκων» (αὐτ. 876).

879. ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Δέρκων παρῆν εἰς τὴν ἐπὶ Φωτίου Κ/Π Σύνοδον.

[Σπ. Μήλιας. Σύνοψις πρακτ. Συνόδων, τόμ. Β' σ. 929 (παρ' Ἀνθίμῳ Ἀμασείας)].

Σ. Αὐτόθι προηγεῖται Νεόφυτος Δέρκης (;).

997. ΙΩΑΝΝΗΣ

Συνοδικὸς ὑπογράψας τὸν τόμον τοῦ Πατριάρχου Σισινίου περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν δύο ἀδελφοὺς ἐξαδέλφας δύο, τῇ 21 Φεβρουαρίου, ἰνδ. ι', ἔτους ,ϛφε' (6505=977). (Ράλλη καὶ Ποτλῆ, Σύνταγμα τῶν θείων καὶ Ἱερ. Κανόνων, τόμ. Ε' Ἀθήν. 1885, σελ. 19).

1156. ΑΝΩΝΥΜΩΣ

ἐν συνοδικῇ πράξει τοῦ Πατριάρχου Λουκᾶ. «Μηνὶ Ἀπριλίῳ ϛ', ἡμέρᾳ ϛ', ἰνδ. δ' (οὐχί ιδ') (Ἐκκλ. Ἀλήθ. Ε' σελ. 93).

1166. ΙΩΑΝΝΗΣ

«Ὁ ἐπίσκοπος Δέρκου ἐκεῖνος κύριος Ἰωάννης ἐπεχείρησε (ποτὲ) τὸν θρόνον τῆς Δέρκου μεταγαγεῖν εἰς τὸ τοῦ Φιλέα πρωτοπαπαδίκιον αὐτοῦ», ἐναντίον τοῦ ιε' κανόνος τῆς α' ἐν Νικαίᾳ Συνόδου. Βαλσαμὼν εἰς τὸν ιε' κανόνα τῆς α' ἐν Νικαίᾳ Συνόδου (Ράλλης καὶ Ποτλῆς Σύνταγμα κτλ. τόμ. Β' σελ. 147). Ὁ Ἀμασείας Ἄνθιμος παρατείνει τὴν ἀρχιερατείαν τοῦ Ἰωάννου τούτου μέχρι τοῦ 1185.

Κατὰ Νοέμβρ. τοῦ 1170 ὁ Πατριάρχης Μιχαὴλ συνοδικῶς ἀπηγόρευσε χειροτονίας ἀκανονίστους καὶ τοῦ ἐπισκόπου Δέρκου σὺν ἄλλοις, παρὰ τὰς νουθεσίας τοῦ Πατριάρχου Λουκᾶ γιγνομένας (Μ. Γεδεὼν Πατρ. Πίν., σ. 266).

1171. ΜΙΧΑΗΛ

Ὑπογράφει τόμον ἐπὶ Πατριάρχου Μιχαὴλ τοῦ ἀπὸ Ἀγχιάλου. Μαρτ. 24, ἡμ. Τετάρτῃ, ἰνδ. δ' «Μιχαὴλ Δέρκου» [Α. Π. Κεραμεὺς Ἀνάλ. Δ'

Πετρουπ. 1897, σελ. 109. (Em. Bonnafidii τοῦ Ἀνατολικοῦ νομίμου βιβλία τρία. Βιβλ. Β', σελ. 82, πρβλ. καὶ σελ. 277)].

1192. ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Συνοδικὸς ἐπὶ Πατριάρχου Γεωργίου τοῦ Ξιφιλίνου, ὑπογεγραμμένος εἰς πρᾶξιν «μηνὶ Ἰανουαρίῳ η', ἡμέρᾳ α', ἰνδ. ι'» Γεώργιος Δέρκης. (Α. Π. Κεραμεύς. Ἀνάλεκτα Ἱεροσολ. Σταχυολ., τόμ. Α' ἐν Πετρουπόλει 1891, σελ. 462).

[Σημ. Ἡ 8 Ἰανουαρίου τοῦ 1192 ἦτο Τετάρτη· τοῦ 1195 συμπίπτει Κυριακή (=α')].

Ὁ Σακελλίων [Δελτ. Ἱστ. καὶ Ἐθν. Ἑτ. Ἑλλ. Γ' (1891) σ. 423] «τοῦ Δέρκου Γεωργίου» τὸ αὐτὸ ἔγγραφον.

1197. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Συνοδικὸς «Δέρκων» Γρηγόριος ἐπὶ Πατριάρχου Γεωργίου τοῦ Ξιφιλίνου, ἔτει ͵ςψε' (=1197) «μηνὶ Φεβρουαρίῳ δ', ἡμέρᾳ β', ἐπινεμήσεως ιε'», (Ράλλη καὶ Ποτλῆ. Σύνταγμα.... τόμ. Ε', σελ. 101).

[Σημ. Ἡ δ' Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1197 ἦτο Τρίτη. Ὁ Ἀμασείας Ἄνθιμος ἔχει ἔτος 1193 ἐκ παραδρομῆς πάντως, ἀφοῦ τὴν αὐτὴν πηγὴν δείκνυσιν].

1276. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Συνοδικὸς ἐπὶ Πατριάρχου Ἰωάννου Βέκκου· «μηνὶ Αὐγούστῳ ιβ', ἡμέρᾳ δ' ἰνδ. δ', «παρισταμένων.... τοῦ Δέρκου Κωνσταντίνου» [Καλλίνικος Δελικάνης, Κατάλογος... Κ/πόλει 1905 τ. Γ' 270].

1278. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

Μηνὶ Νοεμβρίῳ ὑπέγραψε τὸν Τόμον τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου περὶ τοῦ γάμου τοῦ δεσπότου Μιχαὴλ καὶ Ἄννης, θυγατρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Παλαιολόγου. (Α. Π. Κεραμεύς. Ἱερ. Βιβλ. τ. Δ', ἐν Πετρουπόλει 1899, σ. 382, ἐκ κώδ. Ἁγιοταφ. Μετοχ. 411).

1316. ΘΕΟΔΟΥΛΟΣ

Κατ' Ἀπρίλιον, ἰνδ. ιδ', ἡ Σύνοδος ἐπὶ Πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Γλυκέος «ἔγνω ὡς ἂν τὸν ἱερώτατον ἀρχιεπίσκοπον Νυμφαίου..., ἄνδρα γεραιόν τε καὶ ὄντα ἔμφρονα καὶ πολλοῖς τοῖς πόνοις ἐγκαρτερήσαντα καί γε τῆς λαχούσης ἀποξενωθέντα διὰ τὴν ἐξ ἁμαρτιῶν ἡμῶν γενομένην ἐπήρειαν καὶ ὡς σχολάζοντα εὑρισκόμενον, πρόεδρον αὖθις ἀποκαταστῆσαι τῆς

ἁγιωτάτης *ἀρχιεπισκοπῆς Δέρκου*, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ μέχρι καὶ ἐς τὸ νῦν *ἀφ' ἱκανοῦ* γνησίου ἀρχιερέως ἐστέρηται» (Miklosich-Müller, Acta P. C/P. I, Vindobonnae 1880, σελ. 51).

[Σημ. Νυμφαίου Θεόδουλος ὑπογράφεται συνοδικὸς κατὰ Σεπτέμβριον 1315, αὐτόθι σελ. 14, (19,49, ἀνωνύμως, καὶ σελ. 61, Ἰουνίῳ, ιδ' ἰνδ., 1316 ἀναφέρεται συνοδικὸς Νυμφαίου)].

1324. ΛΟΥΚΑΣ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΔΕΡΚΟΥ

Συνοδικὸς ἐπὶ Πατριάρχου Ἠσαΐου «μηνὶ Μαρτίῳ κγ', ἡμέρᾳ παρασκευῇ, ἰνδ. ζ'». «Μηνὶ Αὐγούστῳ ιε', ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἰνδ. ζ'» καὶ ἑ. (Miklo ich-Müller. Acta P. C/P. I, σελ. 98, 109, 111).

Κατὰ Σεπτέμβριον τῆς ἑπομένης η' ἰνδ. (1324) ὡρίσθη ἵνα χορηγῇ τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Δέρκου ὑπέρπυρα 24 ἐτησίως (Αὐτόθι σ. 128).

1329. Συνοδικὸς «μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἡμέρᾳ ζ', ἰνδ. ιβ'» (Αὐτ. σ. 147).

1331. Ὁ Ἀμασείας Ἄνθιμος ἐξ ἀδήλου πηγῆς.

1365. ΑΔΗΛΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

Μετατεθεὶς ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Ποντοηρακλείας εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Δέρκου κατ' Ἰανουάριον ἰνδ. γ' ἐπὶ Φιλοθέου Πατριάρχου (Miklosich-Müller. Acta P. C/P. I, σελ. 454).

1365. Παρῆν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἰωαννίνων Σεβαστειανοῦ. Αὐτ. σ. 471 (Σημ. παρὰ Muralt, Essai de Chron. Byz. ἔτ. 1365,15 σημειοῦται χρονολογία Μαΐῳ ἰνδ. γ').

1366. Μνημονεύεται ἀρχιεπίσκοπος *Δέρκω* ἐν τῇ πράξει τῆς καθαιρέσεως μοναχοῦ Ἠσαΐου ἐπὶ Πατριάρχου Φιλοθέου, «Μαΐῳ, ἰνδ. δ'» (Miklosich-Müller. Acta P. C/P. I, σελ. 489).

1371. Αὖθις μνημονεύεται ἐν πράξει καθαιρέσεως τοῦ Παρασπονδύλου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου, «μηνὶ Μαρτίῳ κα', ἰνδ. θ'» (αὐτ. σ. 541) καὶ «μηνὶ Μαΐῳ, ἰνδ. θ', ἔτους 6879» (αὐτ. σελ. 579).

1379. ΠΑΥΛΟΣ

Ὑπογράφει συνοδικὴν πρᾶξιν «Σεπτεμβρίῳ μηνί, ἰνδ. γ', ἔτους 6888», χηρεύοντος τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, «ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Δέρκω καὶ ὑπέρτιμος Παῦλος», καὶ κατὰ μῆνα Ἰούνιον τῆς αὐτῆς ἰνδ. (1380) ἐπὶ Πατριάρχου Νείλου», «ὁ τ. μ. Δέρκω Παῦλος» (Miklosich-Müller. Acta P. C/P. II, Vindobonnae 1862, σελ. 6, 7-8 καὶ ἀνωνύμως σελ. 10, 17,

19). [Σημ. Ὁ Ἀμασείας Ἄνθιμος ἐκ παραδρομῆς ὁρίζει εἰς τὰ ἔτη 1373-1380 τὸν Παῦλον].

1381. «Μηνὶ Νοεμβρίῳ, εἰκοστῇ τρίτῃ, ἰνδ. πέμπτης» ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου Νείλου ὑπογράφεται : «ὁ τ. μητροπολίτης Δέρκω Παῦλος» (αὐτ. 39). [Σημ. Ἐν ἔτει Ἐγείρας 783 (1380-1381) οἱ Τοῦρκοι κατέλαβον τὸ Δέρκος, λέγει ὁ Νισαντζῆ Μεχμὲτ πασᾶς ἐν σελ. 120 τῆς ἱστορίας αὐτοῦ Σεΐρ Ἐνμπιγιᾶ ι-ἀζὰμ βὲ ἀγβάλι Χουλεφάϊ κιράμ, ἐν Κων/πόλει 1279].

1384. ΑΔΗΛΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

Ὁ Πατριάρχης Νεῖλος ἀνέθετο εἰς τὸν «ἱερώτατον μητροπολίτην Δέρκω» τὴν ἐξέτασιν μάρτυρος οἰκοῦντος ἐν τῷ Φιλέᾳ. Ὁ Δέρκω ἀπαντῶν λέγει : «ἀνελαβόμην καὶ κληρικούς μου τινὰς ἱερεῖς, τὸν σακελλάριον, τὸν χαρτοφύλακα, τὸν πρωτονοτάριον, τὸν ἱερομνήμονα καὶ ἄλλους τινάς...» (Miklosich-Müller, αὐτ. σ. 55).

1387. ΑΔΗΛΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

Συνοδικὸς κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον καὶ Νοέμβριον, ἰνδ. ια΄, 6896, ἐπὶ Νείλου πατριάρχου (αὐτ. σελ. 105, 109).

1389. ΙΩΣΗΦ

Συνοδικός· Φεβρ. ἰνδ. ιβ΄ 6897 «ὁ τ. μητροπολίτης Δέρκω Ἰωσήφ». (Miklosich-Müller αὐτ. σ. 129). Ἀνωνύμως μνημονεύεται εἰς δύο Πράξεις τοῦ Φεβρουαρίου, ἰνδ. ιβ΄, μίαν Μαρτίου, ἰνδ. ιβ΄, ἐπὶ Ἀντωνίου Πατριάρχου (αὐτ. σ. 114, 115), καὶ μίαν Ἀπριλίου (αὐτ. σ. 133).

1393. ΑΔΗΛΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

Συνοδικός· (Miklosich-Müller αὐτ. σ. 178) ἐπὶ Πατριάρχου Ἀντωνίου.

1395. ΑΔΗΛΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

Συνοδικὸς Μαΐῳ (Miklosich-Müller αὐτ. σ. 237) ἐπὶ Πατριάρχου Ἀντωνίου.

1401. ΑΔΗΛΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

Συνοδικός. Ἰουλίῳ, ἰνδ. θ΄, (αὐτ. σ. 519) ἐπὶ Ματθαίου Πατριάρχου.

1443. ΑΚΑΚΙΟΣ

Ὑπέγραψε τὴν ἔγγραφον ἀπολογίαν τῶν μὴ παραδεχομένων τὰς ἀπο-

φάσεις τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου, «ὁ τ. μ. Δέρκου Α.» (Νεκταρίου Ἱεροσολ. Ἀντίρρησις κτλ. ἐν Γιασίῳ ,αχοβ΄, σελ. 233-235 πρβλ. Ἀνδ. Δημητρακοπούλου Ἱστορ. Σχίσματ. ἐν Λειψίᾳ 1867. σελ. 157).

1466. ΑΔΗΛΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

«Μηνὶ Μαΐῳ, ἰνδ. ιδ΄»· Γράμμα πιθανῶς τοῦ Πατριάρχου Μάρκου (τοῦ Ξυλοκαράβη) πρὸς τοὺς κληρικοὺς τῆς μητροπόλεως Δέρκου. [Ἐν κώδ. 145 τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ἁγιοτ. Μετοχίου. Α. Π. Κεραμεύς. Ἱεροσ. Βιβλ. Δ΄ σελ. 133. (Τὸ κείμενον, ἐν σ. 354 τοῦ Γ΄ Τόμου τῶν ὑπὸ Δ. Καμπούρογλου δημοσιευθέντων Μνημείων τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων, ἐξέδωκε Α. Π. Κεραμεύς)].

1629. ΑΔΗΛΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

Κατ' Ἰανουάριον, ἰνδ. ιβ΄, ἐπὶ Κυρίλλου, τὸ κατὰ τὴν μητρόπολιν Δέρκων καὶ Νεοχωρίου χωρίον Ἅγ. Στέφανος ἔμεινε σταυροπήγιον πατριαρχικόν. (Σάθας Μεσ. Βιβλ τ. Γ΄ ἐν Βενετίᾳ 1872, σ. 567). Ὁ Γεδεὼν ἐξέδωκε τὸ γράμμα σημειῶν ἐσφαλμένως τὸν Σάθαν ἀποδόντα αὐτὸ τῷ Κυρίλλῳ, ἐνῷ εἶναι τοῦ Παρθενίου ἔτει 1669, Ἰανουαρ. ἰνδ. η΄ (Λίθοι καὶ κέραμια ἐν Κων/πόλει 1892 σελ. 73), μεταγενεστέρως δὲ διορθοῖ τὸ ἔτος 1659, ἰνδ. ιβ΄ [(τὸ ἔτος ἰνδ. τῷ 1669 εἶναι ζ΄). Π. Π. σημ. 1059 ἐν σελ. 594/5].

1634. ΔΑΝΙΗΛ

Ὑπογράφει συνοδικὴν Πρᾶξιν τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου, Ἰανουαρίῳ, ἰνδ. β΄ (Ἐκκλησ. Ἀλήθ. ΙΘ΄ σ. 194).

1640. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

«Μητροπολίτης Δέρκων καὶ Νεοχωρίου». Ἀπέθανε πρὸ ἢ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ ἔτους τούτου, ἰνδ. θ΄, ἐπὶ Παρθενίου Πατριάρχου. (Σάθας αὐτ. σελ. 575).

1640. ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ

Μ. Δέρκων καὶ Νεοχωρίου (Σάθας αὐτόθι).

1655. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Κατ' Ἰούνιον, «Δέρκων καὶ Νεοχωρίου, τοῦ ἐν τῇ Μαύρῃ Θαλάσσῃ», ἐπὶ τῆς δ΄ πατριαρχείας Ἰωαννικίου Β΄· διὰ συνοδικοῦ Τόμου ἀποκατεστάθησαν εἰς τὴν μητρόπολιν τὰ Πατριαρχικὰ χάσια ἐπὶ δόσει χαρατζίου φλω-

ρίων 40 τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῶν ἑκάστοτε ζητιῶν, προστεθέντων καὶ τῶν χωρίων Θεραπείων καὶ Μπουγιούκτερε. [Σάθας αὐτ. σ. 590-591]. Ὁ Μ. Γεδεὼν (Λίθοι κτλ. σελ. 171/3) ἔχει τὴν Πρᾶξιν ἄνευ ἔτους καὶ μηνός, ἐν δὲ Πατρ. Πίν. σ. 584 ἔχει μῆνα Ἰούνιον.

Ἐπ' αὐτοῦ μετετέθη εἰς Θεραπεῖα ἡ μητρόπολις καὶ ἀνηγέρθη ἡ οἰκοδομὴ ταύτης.

1660.

Κατὰ Μάϊον ἐχήρευεν ἡ μητρόπολις «Δέρκων καὶ Νεοχωρίου» κατὰ τὴν συνοδικὴν Πρᾶξιν ἐπὶ Πατριάρχου Παρθενίου, ὁρίζουσαν τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Θεοτόκου μετὰ τοῦ ἁγιάσματος ἐν τῷ χωρίῳ Φλῶρι ἐλεύθερον, μὴ ἐπεμβαίνοντος μηδὲ ***τοῦ χειροτονηθησομένου Δ. καὶ Ν. μητροπολίτου*** καὶ τῶν ἐκείνου μετέπειτα. Ἡ Πρᾶξις ,αωξ' Μαΐῳ, ἰνδ. ιγ', ἐξεδόθη ὑπὸ Μ. Γεδεὼν ἐν σ. 69-71, «Λίθοι καὶ κεράμια», Κ/πόλει 1892.

1662 ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ

Ὑπογράφεται Δέρκου, Δέρκων, Δέρκων καὶ Νεοχωρίου.

1662 Ἐπὶ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Γ' (Ἐκκλ. Ἀλήθ. ΙΘ' σ. 63).

1667 Ἰουνίῳ· μνεία «τοῦ Δέρκου κὺρ Χρυσάνθου» (Βελούδης Γράμμ. Βενετ. 1893, σελ. 102).

1668 Ἰουλίῳ· ὑπογράφει «Ὁ Δ. Χρύσανθος». (Τὰ . . . ἐκλογῆς ἀρχιεπ. Σινᾶ, ἐν Ἱεροσολύμ. ,αωξ', σελ. 64. Δελικάνης Πατριαρχ. Ἔγγρ. Β' σελ. 373).

1670 Δεκεμβρίῳ· ὑπογράφει «ὁ Δ. Χρύσανθος». (Δελικάνης αὐτ. Β σελ. 381).

1671 Ἰανουαρίῳ· ὑπογράφει «ὁ Δ. καὶ Ν. Χρύσανθος» (Τὰ . . . τῆς ἐκλογῆς ἀρχιεπ. Σινᾶ, σελ. 72. Δελικάνης αὐτ. σελ. 389 δίς).

» Δεκεμβρίῳ· ὑπογράφει «ὁ Δ. Χρύσανθος» (Βελούδης αὐτ. σ. 57).

1672 Ὀκτωβρίῳ· ὑπογράφει ὁμοίως (Δελικάνης αὐτ. σελ. 342).

» Δεκεμβρίῳ· ὑπογράφει ὁμοίως (Περιγραφὴ. . . μονῆς. . . Κύκκου, Ἐνετ. σελ. 96).

1673 Σεπτεμβρίου ἀρχομένου παρῃτήθη (Σάθας Μ. Β. τ. Γ' σελ. 599) Τὸ χωρίον Ἁγίου Στεφάνου τῷ 1675, ἐπὶ Πατριάρχου Διονυσίου, προσηρτήθη πάλιν τῇ Μητροπόλει Δέρκων καὶ Νεοχωρίου (Γεδεὼν Πατρ. Πίν. σελ. 597).

1673. ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Προβιβασθεὶς τῇ 11 Σεπτεμβρίου ἀπὸ Ἀγαθουπόλεως. Ὑπογρά

φεται «Δέρκων», «Δέρκων καὶ Νεοχωρίου» [Σάθας ἔνθ. ἀν. Κῶδ. Πατριαρχ. 333 ('Εκκλ. 'Αλήθ. Β' 1882 σελ. 698)].

1680 'Απριλίῳ· «ὁ Δέρκων Μακάριος» (Νεολ. 'Εβδομ. 'Επιθεώρ. Β 1894 σελ. 619).

» 'Απριλίῳ· «Δ. καὶ Ν. Μακάριος» (Βελούδης αὐτ. σελ. 60).

1686 'Οκτωβρίῳ· «ὁ Δέρκων Μακάριος» (Δελικάνης ἔνθ. ἀν. Β' σελ. 399).

1687 Φεβρουαρίῳ· «Δέρκων Μακάριος» (Τὰ. . . . ἐκλογῆς. . . Σινᾶ σελ. 79. Δελικ. αὐτ. Β' σελ. 405, 410).

» 'Οκτωβρίῳ· μνεία «τοῦ Δέρκων κὺρ Μακαρίου» (Βελούδης αὐτ. σελ. 72).

1688 'Οκτωβρίῳ· ὑπογράφει «ὁ Δέρκων Μακάριος» (Δελικάνης ἔνθ. ἀν. Β' σελ. 422).

1688. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

(Κανον. δίκ. Ἱεροσ. κτλ. σελ. 105 ὡς ἐν Καταλόγῳ τοῦ 'Αμασεία 'Ανθίμου) ἀποβιώσας τῷ 1731 (Ὑψηλάντης. Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν σελ. 332 3) κατὰ τὰ τέλη Νοεμβρίου ἢ ἀρχὰς Δεκεμβρίου. Τοὺς ἐν τῷ μεταξὺ ἀναφερομένους Παχώμιον τῷ 1692 [Νέος Ἑλληνομνήμ. τ. Δ' (1907) σελ. 97), Κύριλλον τῷ 1715 (Miklosich-Müller Acta P. C/P. VI Vindobonnae 1890 σελ. 314) καὶ Ἄνθιμον τῷ 1721 (Αὐτ. σελ. 324/5) ἀποδίδομεν εἰς ἀνακριβῆ ἀνάγνωσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπισκόπου ἢ τῆς ἐπισκοπῆς. 'Ενῷ δὲ εἰς Πατριαρχικὸν γράμμα τοῦ 1727 τρὶς λέγεται «ὁ Δέρκων καὶ Νεοχωρίου Νικόδημος», οὗτος ἁπλῶς «ὁ Δέρκων Νικόδημος» ὑπογράφει τὰς ἑπομένας Πράξεις:

1691 'Ιανουαρίῳ· (Δελικ. ἔνθ. ἀν. Β' σελ. 442, 448).

1694 (Αὐτ. Γ' σελ. 361).

1700 Μαΐῳ· ἰνδ. η' (Αὐτ. Β' σελ. 566).

1701 'Ιανουαρίῳ· ἰνδ. θ' ('Εκκλησ. 'Αλήθ. ΙΘ' 1889 σελ. 142).

1702 (Δελικ. ἔνθ. ἀν. Γ' σελ. 380).

1703 'Ιανουαρίῳ· (Αὐτ. Β' σελ. 453).

1706 'Ιουλίῳ· (Αὐτ. Β' σελ. 660).

1709 Δεκεμβρίῳ· (Αὐτ. Β' σελ. 481).

1710 'Ιουνίῳ· (Γεδεών, Συμβ. εἰς τὴν ἱστ. τῆς ἀρ. 'Εκκλησίας 'Αθηνῶν, ἐν 'Αθήναις 1891, σελ. 98).

1710 Μαΐῳ-'Ιουνίῳ· (Δελικάν. ἔνθ. ἀν. Β' σελ. 482).

1712 Ἰουνίῳ. Καθαίρεσις Φιλαδελφείας Μελετίου [Βελούδης, Γράμμ. Κῶδ. Ἁγιοτ. Μετοχ. 411 (Α. Π. Κεραμ. Ἱεροσ. Βιβλ. τ. Δ σελ. 371)].

1715/1716/1717 (Δελικ. ἔνθ. ἀν. Β' σελ. 484, 485).

1718 [Κῶδ. Ἁγιοταφ. Μετοχ. 411 (Α. Π. Κεραμ. αὐτ. σελ. 377)].

1719 Ἰανουαρίῳ· (Miklosich-Müller Acta P. C/P. VI σελ. 322).

1721 Ἰουλίῳ· (αὐτόθι σελ. 324-325).

1722 Ἰουνίῳ· (αὐτόθι σελ. 332).

1727 Μαΐῳ· (Δελικ. ἔνθ. ἀν. Β' σελ. 490).

(Ὁ Νικόδημος τῷ 1693-1694 ὑπεστήριζε τὸν Πατριάρχην Διονύσιον Δ' τὸ ε') κατὰ τοῦ Καλλινίκου Β' (τὸ γ') (Γεδεὼν Πατρ. Πίν. σελ. 610).

Ἡ ἐν Θεραπείοις ἐγερθεῖσα μητρόπολις τῷ 1655 ὑπὸ τοῦ Δέρκων Ἀθανασίου ἐπωλήθη βίᾳ εἰς ἀλλογενῆ πρὸ τοῦ 1711 (Ἡμερ. Ἀνατ. 1885, σελ. 101).

Ὁ Νικόδημος ἀνεκαίνισεν ἐκ θεμελίων τὰς ἀρχαίας ἐκκλησίας τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ Φλωρί(ων) καὶ Γαλαταρίων. Πρὸς τούτοις ἀνήγειρε καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ τὸ ἁγίασμα (Μπαλουκλῆ), «ὅπου γε μετὰ τὴν ἅλωσιν μέχρι τοῦδε οὔτε ἐκκλησία ἐλογίζετο, οὔτε λειτουργία ἐκεῖσε ἐγίγνετο»· πολὺ πρὸ τοῦ 1727 ἐν τούτοις ἐγένετο ἡ ἀνακαίνισις ταύτης ἀφοῦ τὰ σουλτανικὰ φιρμάνια τοῦ 1703 καὶ 1720 ἀναφέρουσιν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἁγίασμα (Μπαλουκλῆ)· τῷ δὲ 1727 ὁ ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος, ἀδελφὸς τοῦ Νικοδήμου, μετέβη εἰς Ἱεροσόλυμα χάριν συνδρομῶν εἰς ἀπότισιν τοῦ ἐκ τῶν ἀνακαινίσεων τούτων χρέους τῆς μητροπόλεως Δέρκων ἐκ γροσίων 1500 (Εὐγενίου, ἡ Ζωοδόχος Πηγή, ἐν Ἀθήναις ,αωπϛ' σελ. 230-231, φιρμ. 1703· σελ. 235, φιρμ. 1720· σελ. 225-228, πατριαρχ. γράμμα 1727· πρβλ. σελ. 86-89. Γεδεὼν Πατρ. Πίν. σελ. 629). Διὰ τοῦ φιρμανίου τοῦ 1703 ἀποκηρύσσονται αἱ ἀξιώσεις τῶν Ἀρμενίων ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἁγιάσματος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

(Ἀκολουθεῖ).

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ
ΤΟΥ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΠΙΟΥ ΙΑ΄ «LUX VERITATIS»

Οὔτε τὸ φῶς τῆς ἱστορίας, οὔτε ἡ δύναμις τῆς συγχρόνου ἰδίᾳ πραγματικότητος ἀποτρέπουσι τοὺς ποντίφικας τῆς Ρώμης ἀπὸ πάσης οἱασδήποτε ἀποπείρας πρὸς πραγμάτωσιν τῶν παλαιῶν σχεδίων αὐτῶν· οὐδὲν μέσον παραιτοῦνται καὶ οὐδενὸς κόπου φείδονται ὅπως κυριαρχήσωσιν ὅλης τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἓν ἐκ τῶν μέσων τῶν ὁποίων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν οἱ πάπαι χρῆσιν ποιοῦνται πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ αἰωνοβίου πόθου αὐτῶν τυγχάνει καὶ ἡ καταφυγὴ εἰς τὰ δῆθεν ἱστορικὰ στηρίγματα. Τὰ ἐρείσματα ταῦτα ἔχει ὑπ᾽ ὄψιν καὶ ἡ ἐγκύκλιος τοῦ πάπα ἡ κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους (1931) ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς 1500 ἐπετηρίδος τῆς τρίτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου (431). Εἰς τὴν ἐγκύκλιον ταύτην, ἧς τὸ ἓν μέρος ἀφιεροῦται εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅτι ἡ ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος σὺν ἄλλοις ὡμολόγησε καὶ τὴν διδασκαλίαν τὴν ἀναφερομένην εἰς τὸ πρωτεῖον (κατὰ τὴν παπικὴν ἀντίληψιν) τοῦ πάπα, συνέταξεν ἀπάντησιν ὁ ἀκάματος ἱστοριοδίφης καὶ σοφὸς διδάσκαλος Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος. Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ ἐπισήμῳ δελτίῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία» (1932 ἀριθ. 27-28). Πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς εὐστόχου καὶ σοβαρᾶς ταύτης ἐργασίας τοῦ μελετηροῦ ἱεράρχου θὰ μεταχειρισθῶμεν τοὺς ἑξῆς λόγους τοῦ θείου Χρυσοστόμου· «τὴν σοφίαν αὐτοῦ—ἡ μελέτη αὕτη—δείκνυσι. . . . καθάπερ τεῖχος ἀρραγὲς τὰς ἐπιβουλὰς αὐτῶν ἀποκρουσαμένη πάσας» (1).

Ὁ Μακαριώτατος ἐξετάζει ἐν πρώτοις τὴν περὶ τοῦ πρωτείου τοῦ πάπα—ἔχοντος δῆθεν ἀνώτατον κῦρος ἐπὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας—ἀντί

(1) Τρίτος Λόγος κατὰ Ἰουδαίων. Migne Π. τόμ. 48 στ. 865.

ληψιν τοῦ Νεστορίου. Κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ πάπα «Neque supremae Romani Episcopi in universam Ecclesiam auctoritatis ignarus erat Nestorius» (οὐδὲ ἠγνόει ὁ Νεστόριος τὸ ἐπὶ τῆς παγκοσμίου Ἐκκλησίας ἀνώτατον κῦρος τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης). Τὴν θέσιν ταύτην ἄρδην ἀνατρέπει ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀπαντήσεως ἀποδεικνύων ἔκ τε τῆς ἀλληλογραφίας Κελεστίνου καὶ Νεστορίου, Κυρίλλου καὶ Νεστορίου, Χρυσοστόμου καὶ Ἰννοκεντίου κ. ἄ. καὶ ἐκ τῶν Κανόνων (γ΄ Β΄ Οἰκουμ.) Ἄλλως τε, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Μακαριώτατος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκροτήσεως τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου οὐδ᾽ αὐτοὶ οἱ πάπαι καὶ οἱ παπισταὶ ἐν γένει εἶχον ἰδέας περὶ πρωτείου ἐξουσίας τοιαύτας οἷαι αἱ σημεριναί. Πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ φρονῇ ὁ Νεστόριος περὶ πάπα ὅτι ἐκέκτητο ἀνωτάτην ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξουσίαν ἀφ᾽ οὗ ὁ ἱστορικὸς Σωκράτης ἔχων ὑπ᾽ ὄψιν τὴν ἰδιαιτέραν θέσιν ἣν ἤρξατο καταλαμβάνων ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ ἐπίσκοπος Κων/πόλεως ἰδίως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε΄ αἰῶνος, λέγει περὶ τοῦ Νεστορίου τὰ ἀκόλουθα: «τῆς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν τῶν Ὀρθοδόξων καθολικῆς ἐκκλησίας τὴν προεδρείαν πιστεύεται οὐδὲν ***δὲ ἧττον καὶ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης***» (2).

Ἐν σχέσει πρὸς τὰς περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἰδέας τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου, ὁ Μακαριώτατος ἱκανοποιητικώτατα ἀντικρούει τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἐγκυκλίου καθ᾽ οὓς ὁ ἱερὸς ἀνὴρ ἀπετάθη πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Ρώμης «μὴ θέλων νὰ λύσῃ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τοσοῦτον σοβαρὰν ἔριδα σχετικῶς πρὸς τὴν καθολικὴν πίστιν πρὶν γνωρίσῃ τελείως τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου σκέψιν τοῦ Ἀποστολικοῦ Θρόνου». (Ipsemet gravissimam de catholica fide controversiam ante dirimere, quam cognitum omnino Aposfolicae sedis habuisse oraculum). Οὐδαμοῦ τῶν κυριλλικῶν συγγραμμάτων, ὡς ὀρθῶς γνωματεύει ὁ Μακαριώτατος, ἀπαντῶσιν ἐκφράσεις δυνάμεναι νὰ ἑρμηνευθῶσιν ὡς δηλοῦσαι ἐξουσίαν ἀνωτέραν ἣν ἤσκει ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ Κυρίλλου καὶ ἐπὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας ὁ ποντίφιξ τῆς Ρώμης. Οὐδὲ εἰς αὐτὸν τὸν κορυφαῖον Πέτρον ἀποδίδονται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου ἰδιότητες τοιαῦται οἵας ἀνεγνώρισεν αὐτῷ ἐκ τῶν ὑστέρων ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης. Τὰ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ἀναφερόμενα χωρία τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου («Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἄμφω μὲν ἤστην ἀπόστολοί τε... καὶ ταῖς ἰσομέτροις τιμαῖς... κατηγλαϊσμένοι»... Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἰσότιμοι μὲν ἀλλήλοις καθὸ καὶ ἀπόστο-

(2) Σωκράτους, Ἱστορία Ἐκκλησιαστική, βιβ. 3 κεφ. κστ΄ κζ΄ Migne τόμ 67, στ. 696, 802, 808 πρβλ. Freiburg und Herder, Kirchen Lexikon τόμ. Γ΄ στ. 997 καὶ Γενναδίου Ἀραμπατζόγλου, μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως. «Τὰ ἰδιαίτερα δικαιώματα τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου» κτλ. σ. 7.

λοι καὶ ἅγιοι μαθηταί, πλὴν οὐχ εἷς οἱ δύο») ἀνατρέπουσι τελείως τὴν ἀντίθετον ἐκδοχήν. Οὐδεὶς δὲ λόγος παρὰ τῷ ἱερῷ ἀνδρὶ περὶ τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐκκλησιαστικῆς ἢ θρησκευτικῆς σχέσεως μεταξὺ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ τῶν ἐπισκόπων Ρώμης.

Ἡ παπικὴ ἐκδοχὴ τῆς περὶ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου γνώμης τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου ὑπενθυμίζει ἡμῖν ὅσα περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐπαναλαμβάνουσιν οἱ τῆς Ρώμης ὀπαδοὶ ἀναφορικῶς πρὸς τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον. Ὁ Καρδινάλιος Nicolo Marini ἔγραψε κατὰ τὸ 1920 ἰταλιστὶ σύγγραμμα φέρον τὸν τίτλον : «τὸ πρωτεῖον τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ κατὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον». Τὸ ἔργον ἀφιεροῦται εἰς τὸν τότε πάπαν Βενέδικτον τὸν ΙΕ′, τὸν «rerum decorisque orientalium ecclesiarum providentisimum restitutorem». Κατέληγεν εἰς τὸ συμπέρασμα· «οἱ κεχωρισμένοι ἀδελφοὶ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας». Τὴν ἐπιστροφὴν ταύτην, κατὰ τὸν αὐτὸν Marini, ἐπιβάλλει καὶ ἡ σχετικὴ πρὸς τὸ πρωτεῖον τοῦ ἀποστόλου Πέτρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ διδασκαλία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Τοὺς τίτλους «κρηπὶς τῆς πίστεως» «θεμέλιοι τῆς ἐκκλησίας» καὶ ἄλλους παρομοίους μεταχειρίζεται καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ὀνομάζων τὸν Πέτρον, ὡς τὸ αὐτὸ περίπου πράττει καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος. Ἀλλὰ τὰ αὐτὰ κοσμητικὰ ἀποδίδει ὁ θεῖος Χρυσόστομος καὶ εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ὃν ἀποκαλεῖ «τῆς οἰκουμένης διδάσκαλον». Πάντας δὲ τοὺς ἀποστόλους χαρακτηρίζει ὡς «ἰατροὺς τῆς οἰκουμένης καὶ γεωργοὺς καὶ κυβερνήτας», ἀκρογωνιαῖον δὲ λίθον τὸν Χριστὸν ὅστις ἐστὶν «ὁ τὸ πᾶν συνέχων» (3).

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς περὶ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ὡς κορυφαίου τῶν ἀποστόλων γνώμης τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ὁ Μακαριώτατος προβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κυριωτέρου σημείου τοῦ θέματος. Ἐὰν ὁ Κύριλλος καὶ ἡ Σύνοδος πράγματι ἐθεώρησαν τὸν πάπαν ἀνώτατον ἄρχοντα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὕπατον κριτὴν πάσης ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως. Καὶ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀπαντήσεως ἀποδεικνύει δι' ἀκαταμαχήτων ἐπιχειρημάτων ὅτι οὔτε ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Κυρίλλου μετὰ τοῦ πάπα Κελεστίνου οὔτε αἱ πράξεις τῆς Γ′ Οἰκ. Συνόδου δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἐπιχειρήματα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ παπικοῦ δόγματος τῆς θείῳ δικαίῳ ἀνωτάτης κυριαρχικῆς τοῦ πάπα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐξουσίας. Οἱ πάπαι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὡς ὀρθότατα γράφει ὁ συγγραφεύς, δὲν

(3) Σκοπέλου Γενναδίου (νῦν Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως) «Τὸ πρωτεῖον τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ τὸ πρωτεῖον τοῦ πάπα κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου». «Ν. Ποιμήν», ἔτος Β′ σελ. 651–664.

ἠδύναντο νὰ ἔχωσι περὶ συνόδων καὶ δὴ οἰκουμενικῶν τοιαύτην ἰδέαν οἵαν παρουσιάζει αὐτοὺς ἔχοντας ἡ εἰρημένη παπικὴ ἐγκύκλιος. Ὁ αὐτὸς πάπας Κελεστῖνος διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Νεστορίου ἐν τῇ ἕδρᾳ αὐτοῦ ***συνοδικῶς*** ἀποφαίνεται. Καθὼς καὶ ὁ προκάτοχος αὐτοῦ Ἰννοκέντιος ὁ Α΄ ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς συγκλήσεως συνόδου ὅτε ὁ κλῆρος τῆς Κων/πόλεως ἀποταθεὶς πρὸς αὐτὸν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐξορίας τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ἐζήτει τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ. «Ἀλλὰ τὶ κατὰ τῶν τοιούτων νῦν ἐν τῷ παρόντι ποιήσωμεν, ἔγραφεν ὁ Ἰννοκέντιος ὁ Α΄; Αναγκαία ἐστὶ ***διάγνωσις συνοδική***, ἣν καὶ πάλαι ἔφημεν συναθροιστέαν, ***μόνη γάρ ἐστιν, ἥτις δύναται*** τὰς κινήσεις τῶν τοιούτων καταστεῖλαι καταιγίδων» (4). Καὶ ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος ἤδη περὶ τὰ τέλη τοῦ Δ΄ αἰῶνος προκειμένου περὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου ἐκδηλῶν τὴν περὶ τῶν συνόδων καθόλου γνώμην αὐτοῦ γράφει ὅτι οὔτε τὸ ξῖφος οὔτε ὁ θάνατος δύνανται νὰ ἀποχωρίσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου θεσπισθέντων» (a quo me nec mors nec gladius poterit separere») (5). Βραδύτερον ὁ Γρηγόριος ὁ Μέγας, πάπας Ῥώμης, προκειμένου περὶ τῶν τεσσάρων Οἰκουμ. Συνόδων ἀπεφάνθη ὡς ἑξῆς : »Ὑπολαμβάνω καὶ σέβομαι τὰς τέσσαρας συνόδους ὡς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια» (6). Οὐδεὶς λόγος οὔτε παρὰ τῷ Ἀμβροσίῳ οὔτε παρὰ τῷ Γρηγορίῳ περὶ μιᾶς ἄλλης ἀρχῆς ἀνωτέρας τῶν συνόδων. Ὁ ἱ. Χρυσόστομος ὡς κριτήριον ἐξωτερικὸν τῆς Οἰκ. Συνόδου ἀνεγνώριζε τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἀποφάσεων ὑπὸ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας οὐδαμῶς δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ πάπα ἔγκρισιν αὐτῶν. »Σὺ δὲ οὐ μόνον ἐκείνων (πατέρων Α΄ Συνόδου) καταγινώσκεις ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης ἢ καὶ τὴν ἐκείνων γνώμην ἐπήνεσε». Τὴν ἐπὶ τῶν παπῶν ὑπεροχὴν τῶν Συνόδων ἀνεγνώρισαν καὶ αἱ κατὰ τὸν ΙΕ΄ αἰῶνα ἐν Κωνσταντίᾳ καὶ Βασιλείᾳ συνελθοῦσαι Σύνοδοι. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο κατεχώρησαν καὶ οἱ Γάλλοι θεολόγοι εἰς τὰς τέσσαρας προτάσεις τῆς γαλλικανικῆς ἐκκλησίας, ἀφ᾽ οὗ κατὰ τὸν ΙΕ΄ αἰῶνα ὁ πάπας Λέων ὁ Ι΄ ἐν τῇ πέμπτῃ συνόδῳ τοῦ Λατερανοῦ ἐκήρυξε τὸ κῦρος τοῦ ρωμαίου ποντίφικος «ὑπεράνω πάντων τῶν συνόδων» (super omnia concilia (7).

---

(4) Migne τόμ. 52 στ 538. Mansi τόμ. Γ΄ στ. 2096-2200 πρβλ. καὶ Σκοπέλου Γενναδίου (νῦν Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως) ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 655.

(5) Ἀμβροσίου Ἐπιστολὴ κα΄ Πατρολογία Λατ. Migne τόμ. XVI στ. 1948.

(6) Πατρ. Λατ. Migne τόμ. 77 στ. 478 πρβλ. Hefele, Ἱστορία τῶν συνόδων μετάφρασις γαλλικὴ ὑπὸ Leclercq τόμ. Α΄ μέρος Α΄ σ. 3.

(7) Hefere, ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 68 καὶ 69

Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἱερὸς Κύριλλος ἀπετάθη πρὸς τὸν πάπαν οὐδαμῶς ἀποδεικνύει ὅτι ἀνεγνώριζε τῷ ρωμαίῳ ποντίφηκι ἐξουσίαν ἀνωτέραν ἐκείνης ἣν αἱ σύνοδοι καὶ δὴ αἱ Οἰκουμενικαὶ κέκτηνται. Τὸ τοιοῦτον ἐγένετο, ὡς εὐστόχως παρατηρεῖ ὁ Μακαριώτατος, διὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ ἐδάφους. Ἦτο εἶδος προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας ἀπαραιτήτου τότε κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον, καθόσον ὁ Νεστόριος «εἶχεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν Βασιλέα Θεοδόσιον καὶ τὴν Βασιλικὴν Αὐλήν», ἡ δὲ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης συμφωνία θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ «πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς συμφωνίας καὶ τῶν λοιπῶν ἱεραρχῶν». Δικαίως ἐξανίσταται ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἀπαντήσεως κατὰ τῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ἀποδίδει ἡ ἐγκύκλιος τοῦ πάπα εἰς τὴν κατὰ τοῦ Νεστορίου ἀπόφασιν τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου. Δὲν ἐκινήθησαν τόσοι ἐκκλησιαστικοὶ πατέρες καὶ δὲν συνῆλθον ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅπως ἐκτελέσωσι τὴν ἀπόφασιν τοῦ πάπα. Ἡ τοιαύτη ἀποστολὴ οἰκουμενικοῦ σώματος οὐδόλως σοβαρὰ τυγχάνει. Οἰκουμενικὴ σύνοδος οὐδέποτε ἐζήτησε παρὰ τοῦ πάπα exequater (conciliaribus patribus ab se latam sententiam exsequandam mandavit) διὰ οἱανδήποτε ἀπόφασιν συνοδικὴν ληφθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς ἐπὶ οἱουδήποτε θέματος. Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ πάπα κατὰ τὴν Γ' Σύνοδον, ὡς καὶ αἱ τοῦ Λέοντος κατὰ τὴν Δ' ἐχρησίμευσαν ὡς στοιχεῖον συζητήσεως καὶ ὡς εἰσήγησις οὐχὶ δὲ ὡς ἀπόφασις (lata sententia) πρὸς ἐκτέλεσιν. Δὲν ἦτό ποτε δυνατὸν σύνοδος οἰκουμενικὴ νὰ καταπέσῃ εἰς τοιοῦτον ἐπίπεδον. «Τὰ μεγάλα τῶν σκεμμάτων οὐκ ἔστιν ἄλλως ἢ διὰ συνόδων κατορθώσασθαι» ὡς ἱκανὰ ἔτη πρὸ τῆς Γ' Συνόδου, ἐγνωμάτευσεν ὁ ἱστορικὸς Εὐσέβιος. Σύμφωνον λοιπὸν πρὸς τὰ πράγματα καὶ πρὸς τὸ ἔργον τῶν Συνόδων τὸ συμπέρασμα τοῦ Μακαριωτάτου καθ' ὃ «ἡ Σύνοδος δὲν ἐξετέλεσεν ἀπόφασιν τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης Κελεστίνου, ἀλλ' ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, πρὸς ἣν συνεφώνησαν οἱ ἀντιπρόσωποι τούτου καὶ τῶν λοιπῶν τῆς Δύσεως ἐπισκόπων».

Ὡς πρὸς τοὺς λόγους τοὺς ἀποδιδομένους εἰς τὸν πρεσβύτερον Φίλιππον καταχωρηθέντας δὲ ἐν τῇ συλλογῇ Mansi, ἀναντιρρήτως ὀρθοτέρα τυγχάνει ἡ γνώμη ὅτι οὗτοι εἶναι ἐντελῶς παρένθετοι καὶ ἑπομένως ψευδεῖς καὶ νόθοι. Ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων χειρογράφων, μαρτυρούντων κατὰ τῆς γνησιότητος τῶν λόγων τούτων, καὶ λόγοι ἐσωτερικοί, ὡς κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Μακαριωτάτου ἡ χρῆσις τοῦ ὅρου «πάπας» ἡ ὅλη φρασεολογία τῆς περικοπῆς καὶ αἱ ἔννοιαι ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ παράγραφος ἐκείνη οὐδέποτε ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου Φιλίππου.

Ἡ αὐτὴ κατασκευὴ νόθων ἐγγράφων ἐπενοήθη καὶ διὰ τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς ζωῆς τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Πρόκειται περὶ τῆς ὑποβολι-

μιαίας καὶ σκοπίμου ἀλληλογραφίας τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου καὶ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου. Ἐν τῇ συλλογῇ Mansi (τόμ. Γ΄ στ. 1229, 2220) διὰ μὲν τὴν πρὸς τὸν Ἀρκάδιον ἐπιστολὴν σημειοῦται : «hanc epistolam Constantios inter spurias (νόθας) reponit» διὰ δὲ τὴν ἀπαντητικὴν τοῦ Ἀρκαδίου «sed et hoc Constans apocryphum judicat». Ὁ Migne παραλείπει τὰς ἐν λόγῳ ἐπιστολάς, περὶ ὧν οὐδὲν ἀναφέρουσιν οἱ ἱστορικοὶ Σωζόμενος καὶ ἄλλοι οὐδὲ αὐτὸς ὁ Παλλάδιος ἐν τῷ διαλόγῳ αὐτοῦ. Ἄλλως τε ἡ φρασεολογία «ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος καὶ ἁμαρτωλὸς καὶ πιστευθεὶς τὸν θρόνον τοῦ Πέτρου», ὑπενθυμίζουσα ἐν μέρει τὴν φρασεολογίαν τῆς ἀποδιδομένης εἰς τὸν πρεσβύτερον Φίλιππον περικοπῆς, ἐκφράζει ἐννοίας ἐποχῆς πολὺ μεταγενεστέρας καὶ διαφέρει λεκτικῶς τοῦ ὕφους τῶν γνησίων ἐπιστολῶν.

Περὶ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης τοῦ πάπα ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν πολλά. Καὶ ὁ καθολικὸς πατὴρ Grümel ἀρκετὰ ἔγραψεν ἐν τῷ περιοδικῷ *Echos d'Orient* σύμφωνα πρὸς τὰς παπικὰς ἀντιλήψεις καὶ ξένα πρὸς τὴν Ἱστορίαν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Μακαριώτατος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος ἔστησε κατὰ τοῦ ψεύδους «ἀρραγὲς τεῖχος» ἱστορικῆς ἀληθείας.

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ (ΚΥΖΙΚΟΥ) ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

Ο ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΥΩΝ
ΚΑΙ
Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΛΑΥΩΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Η ΑΘΛΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΣΛΑΥΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἡ κατάστασις τῶν Σλαυϊκῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως, γράφει ὁ ὑπεράλπειος Ginzel, ἥτις ἤδη ἀπὸ τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος ἦτο μεγάλη καὶ φοβερά, ἀπὸ τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος ἀπέβη χείρων· διότι οὐδὲν ἐγένετο ἐξ ἐκείνων ὅπερ ἠδύνατο νὰ ἀναχαιτίσωσιν αὐτήν καὶ εἰς τὸν μαρασμὸν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκείνων ζωὴν καὶ δύναμιν νὰ ἐγχύσωσιν· οὐ μόνον οὐδεμία ἕδρα τῆς Σλαυωνικῆς γλώσσης εἶχεν ἱδρυθῇ ἐν τοῖς Σεμιναρίοις τῶν παρὰ τὸν Ἀδρίαν χωρῶν ἀλλὰ καὶ τὸ ἰδιαίτερον Σλαυϊκὸν Σεμινάριον δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἡ Σλαυϊκὴ λειτουργία ἀπὸ τοῦ 1741 καὶ τὸ Εὐχολόγιον ἀπὸ τοῦ 1791 δὲν ἀνετυπώθησαν πλέον· ὁποία λοιπὸν ἡ ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκείναις ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ. Εἰς τὴν ἀθλιότητα ταύτην ἀποβλέπουσα ἡ ἐν Ἀκυληΐᾳ τοπικὴ Σύνοδος ἤδη περὶ τὸ τέλος τῆς ΙΣΤ΄ ἑκατονταετηρίδος ἐξήνεγκε τὴν εὐχὴν ἵνα οἱ Ἐπίσκοποι Δαλματίας καὶ Ἰστρίας ἀγωνίζονται παντὶ σθένει εἰς τὴν ἁπανταχοῦ εἰσαγωγὴν τῶν λατινικῶν ἀντὶ τῶν Σλαυϊκῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων. Ἡ εὐχὴ αὕτη ἦτο λίαν λογικὴ καὶ ἤρξατο πραγματοποιουμένη καὶ ὁσημέραι προάγεται ἡ διὰ τῶν λατινικῶν βιβλίων ἀντικατάστασις τῶν Σλαυωνικῶν. Ἀλλ' εἰσέτι τὰ πράγματα δὲν ἐξελατινίσθησαν καθ' ὁλοκληρίαν. Τὰ μέρη τῆς λειτουργίας ὅσα ἐκφωνοῦνται καὶ λέγονται οἷον ὁ Ἀπόστολος, τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ πάτερ ἡμῶν εὐχαὶ τινὲς ὡς καί τινες θρησκευτικαὶ τελεταί, ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία καὶ τὰ τοιαῦτα ψάλλονται Σλαυωνιστί· ὅλα δὲ τὰ ἄλλα ὅσα ἴδια τῶν ἱερέων ἐστιν ἢ μυστικῶς λέγονται ἀναγινώσκονται λατινιστί».

ΟΙ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΟΙ

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ παπολάτρης Ginzel· ἀλλ' ὁ κίνδυνος διὰ τὴν Ρώμην ἀνέθορεν ἀλλαχοῦ. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀπαισίου διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν Ἀψβουργικῆς Αὐστροουγγαρίας, οἱ ἐν τῷ ἀνεξαρτήτῳ Κράτει τῆς Τσεχοσλοβακίας ἠξίωσαν παρὰ τῆς Ρώμης τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Σλαυωνικῆς γλώσσης ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ· ἐπειδὴ δὲ ἡ αἴτησις αὐτῶν ἀπερρίφθη, 600 μὲν χιλιάδεςοαὐτῶν μετέστησαν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἄλλο πλῆθος εἰς τὸν Προτεσταντισμὸν καὶ ἕτερος σημαντικὸς ἀριθμὸς ἀπεσπάσθησαν τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας χωρὶς νὰ προσέλθωσιν εἰς ἑτέραν Ἐκκλησίαν.

ΟΥΤΟΠΙΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΡΩΜῌ

Καὶ τὸ κακὸν διὰ τὴν Ρώμην ὁσημέραι ἐπιτείνεται. Καὶ ὅμως οἱ ἐν Ρώμῃ κοιμῶνται τὸν Ἐπιμενίδειον καὶ γράφουσιν ἐν τῇ Europe orientale τάδε: «Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ παραμείνωσι πιστοὶ ἰδίᾳ οἱ Κροᾶται καὶ οἱ Σλοβένοι εἰς τὰς λατινικὰς αὐτῶν παραδόσεις. Ἡ Ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ ρῆς Ἰλλυρίας, ***εἶναι ἱστορία ἀπ' αἰώνων διειδύσεως*** ἐν Κροατίᾳ, Σλαβωνίᾳ, Δαλματίᾳ, Βοημίᾳ. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἱστορικὸν παρελθὸν τοσοῦτον ἔνδοξον πρὸς ἀναζωπύρησιν σπινθήρων ἐσβεσμένου πυρός, δηλονότι ἐν τῷ πολιτικῷ καὶ θρησκευτικῷ Βυζαντινισμῷ ὅστις ἐκράτησε τὴν Σερβίαν μακρὰν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως» (Τεῦχος Ἀπριλίου, Μαΐου 1922). Θὰ ἀπαντήσωμεν μὲ ἓν δημῶδες λόγιον: «πέρασε ἡ ἐποχὴ ποὺ ἔδεναν τοὺς σκύλλους μὲ λουκάνικα». Πλανᾶται πλάνην δεινὴν ὁ ἀρθρογράφος ὀνειροπολῶν ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι Σέρβοι καὶ λοιποὶ Σλαῦοι θὰ ἐγκαταλείψωσι ποτὲ τὸν Βυζαντινισμόν, τὴν ὀρθόδοξον δηλονότι διδασκαλίαν, τὴν γαλουχήσασαν αὐτοὺς ἐν Χριστῷ, τὴν καθαγιάσασαν τὴν Σλαυωνικὴν γλῶσσαν διὰ τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ χρήσεως αὐτῆς καὶ διατηρήσασαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἄσβεστον τὸ πῦρ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν συνειδήσεως, δι' ὧν προήχθησαν σήμερον εἰς τὴν πλήρη αὐτῶν αὐθυπαρξίαν ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἐκλατινιστικὰς προσπαθείας τῆς Ρώμης πρὸς ἐκφυλισμὸν αὐτῶν.

Πρὸς πλείονα παραπέμπομεν εἰς τὸ φυλλάδιον *Brumelli questione Liturgica, Zara 1920* καὶ ἐπαφίνομεν εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνῃ περὶ τῆς μητρικῆς στοργῆς καὶ μερίμνης ἥντινα ἀείποτε ἐπεδείξατο ἡ Ρώμη πρὸς τοὺς Σλαύους καὶ τὴν Σλαυωνικὴν γλῶσσαν καθὰ ἔγραψεν ὁ πάπας Λέων ὁ ΙΓ' ἐν τῇ περὶ Σλαύων ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ τοῦ 1880 καὶ à bon entendeur salut.

ΟΙ ΛΟΙΠΟΙ ΣΛΑΥΟΙ

Α') ΣΕΡΒΟΙ. Οἱ Σλαῦοι ἦσαν πρὸ πολλοῦ ἐγκατεστημένοι ἐν Εὐρώπῃ

ὡς Σκύθαι καὶ Σαρμάται, κατὰ δὲ τὴν Ε΄ ἑκατονταετηρίδα ἀπωθούμενοι ὑπὸ τῶν Οὔνων ἐπεξετάθησαν βορείως τῶν Καρπαθίων ὀρέων ἀπὸ τοῦ Βιστούλα μέχρι τοῦ Δουνάβεως, πιεζόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν Ἀβάρων διέβησαν καὶ τὸν ποταμὸν τοῦτον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰς πρὸς νότον τούτου χώρας. Τοὺς Σλαύους τούτους ἀπεπειράθη νὰ ἐκχριστιανίσῃ πρώτη ἡ Αὐτοκράτειρα Εἰρήνη (790-903), ἐπὶ δὲ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος ἐβαπτίσθησαν (867-80). Ἐπ' αὐτοῦ ἐχριστιανίσθησαν καὶ οἱ καταλαβόντες τὰς ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ Δουνάβεως καὶ τοῦ Σάββα χώρας ἤτοι οἱ Κροᾶται (Χροβᾶται), Σέρβοι, Ζαφλοῦμοι, Τερβουνιῶται, Διοκλητιανοὶ (Μαυροβούνιοι) Παγονοὶ καὶ Ἀρεντανοί, ὧν μνείαν ποιεῖται Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος καὶ ὧν ὁ Χριστιανισμὸς ἤρξατο ἀφότου ὁ Ἡράκλειος παρεχώρησεν ἰδίαν χώραν ἐν τῷ θέματι Θεσσαλονίκης, τὴν ἀρχαίαν Δακίαν, Δαρδακίαν, Δαλματίαν καὶ τὴν παραλίαν τῆς Ἀδριατικῆς· ὅτε δὲ πολιορκηθέντος τοῦ μεγάλου αὐτῶν φρουρίου Ραγούζης ὑπὸ φοβεροῦ Σαρακηνοῦ στόλου ἐσώθησαν τῇ ἀρωγῇ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, οἱ Σέρβοι, Χροβᾶται κλπ. ἐξῃτήσαντο παρ' αὐτοῦ ὅπως ἀσπασθῶσι τὸν Χριστιανισμόν (867), τότε δὲ διὰ κληρικῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Πατριάρχου Φωτίου ἐδέξαντο τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ὑπήχθησαν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Τοῦτο βεβαιοῖ, καθὰ ἀνωτέρω εἴδομεν, αὐτὸς ὁ πάπας Ἰωάννης ὁ Η΄ γράφων τῷ ἡγεμόνι τῶν Βουλγάρων Μιχαὴλ καὶ τῷ κλήρῳ Σάλωνος ὅτι ἡ Δαλματία ὑπήγετο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως. Τῷ 1195 ὁ ἡγεμὼν ἢ Ζουπάνος Σερβίας Στέφανος Α΄ πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐν Ἄθῳ μονάζοντος τριτόκου υἱοῦ του Σάββα, παρῃτήσατο τὸν θρόνον ὑπὲρ τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ του Στεφάνου Α΄ καὶ ἐγένετο εἰς Ἄθω μοναχὸς Συμεών, κτίτωρ τῆς Μονῆς Χιλιανδαρίου. Ἀλλ' ὁ δευτερότοκος υἱός του ἀναγορευθεὶς Ἡγεμὼν ἐπεκαλέσατο τὴν παπικὴν ἀντίληψιν, ἄσμενος δὲ ὁ πάπας Ἰννοκέντιος Γ΄ ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας, τῶν παπῶν ἀπὸ πολλοῦ πειρωμένων ἵνα ἐπιτύχωσι τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν μέσων τῆς ΙΑ΄ ἑκατονταετηρίδος προσενεγκόντων τῷ Ἡγεμόνι Μιχαὴλ (1056-84) πρὸς δελεασμὸν τὸν βασιλικὸν τίτλον, καὶ δι' ἀπεσταλμένου περιέβαλε τὸν ἐπίσκοπον Σερβίας διὰ τοῦ Pallium. Συνόδου δὲ συγκροτηθείσης ἐν Διοκλείᾳ συνετελέσθη ἡ μετὰ τῆς Ρώμης ἕνωσις. Ἀλλὰ κατὰ τοῦ πραξικοπήματος τούτου ἐξηγέρθη σύσσωμος ὁ ὀρθόδοξος Σερβικὸς λαός, ὁ δὲ Σάββας σπεύσας ἐξ ἁγίου Ὄρους συνεφιλίωσε τοὺς ἐρίζοντας ἀδελφούς, ἐξεμηδένισε τὴν γενομένην ἕνωσιν καὶ εἶτα μεταβὰς παρὰ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ εἰς Νίκαιαν ἐξῃτήσατο παρ' αὐτοῦ διὰ τὴν Σερβίαν ἱεράρχην αὐτόχθονα, εἰδήμονα τῆς γλώσσης τοῦ τόπου πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Ὁ Πατριάρχης Μανουὴλ Β΄ πεισθεὶς χειροτονεῖ ἐν μεγάλῃ πομπῇ ὡς ἁρμοδιώτατον αὐτὸν τοῦτον τὸν Σάββαν ἀρχιε-

πίσκοπον Πεκίου καὶ πάσης Σερβίας (1219) καὶ διὰ γραμμάτων κυρωθέντων καὶ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως, χορηγεῖ αὐτῷ τὸ δικαίωμα τοῦ χειροτονεῖν, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀπὸ τῆς Νικαίας ἀποστάσεως τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους τῆς Σερβίας, ἤτοι Σκοπείων, Ἐρσεκίου, Ράσκας, Μπόσνας, Σεραΐου, Βελιγραδίου, Τιμισβαρίου, Βαλλιάβου, Σαμακοβίου, Κενστεντηλίου, Νύσσης, Σεμοκσίου, Τζετίνας, καθ' ἧς πράξεως μάτην ἐπειράθη νὰ ἀντιδράσῃ ὁ μεγαλομανὴς Ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας Δημήτριος ὁ Χωματινός.

Ἔκτοτε ὁ Σερβικὸς λαὸς παρέμεινεν ἀκραδάντως πιστὸς εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν. Μικρὰ δέ τις ἐμφυλία διένεξις ἐπὶ τοῦ Ἡγεμόνος Στεφάνου Δούσιαν (1334-55), προκαλέσασα τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως διηυθετήθη ὑπὸ τοῦ Δεσπότου Σερβίας Ἰωάννου Οὔγγεβιτς καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φιλοθέου τοῦ Α' (1386). (Βλέπε τὸ ἔγγραφον παρὰ Miklosich et Müller acta patriarcat. Con/ni)

Β') ΟΙ ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ. Ἡ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Ρωμαΐκῆς Αὐτοκρατορίας ἐμφάνισις τοῦ Φιννοουγγρικοῦ λαοῦ τῶν Βουλγάρων ἐγένετο περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΣΤ' ἑκατονταετηρίδος (499-502), καθ' ἣν ἐποχὴν οὗτοι διαβάντες τὸν Ἴστρον καὶ νικήσαντες τὸν Ρωμαΐκὸν στρατὸν παρὰ τὸν Τούρταν ποταμὸν ἐπόρθησαν τὴν Θράκην, Μακεδονίαν, Θεσσαλίαν καὶ Παλαιὰν Ἤπειρον. Ἀλλὰ καθυποταχθέντες ὑπὸ τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν λοιπῶν Σλαυϊκῶν λαῶν, τῶν ἀνατολικῶς τοῦ σημερινοῦ Οὐγγρικοῦ βαθυπέδου, ἐξαφανίζονται, ἐνῷ αἱ Σλαυϊκαὶ φυλαὶ κατελάμβανον τὰς χώρας τοῦ Ἰλλυρικοῦ Δαλματίαν, Κροατίαν, Σλαβωνίαν, Μαυροβούνιον, Βοσνίαν, Ἐρζεγοβίνην, Σερβίαν, τῶν Ἀβάρων περιορισθέντων εἰς τὴν Παννονίαν. Περὶ τὰ μέσα τῆς Ζ' ἑκατονταετηρίδος οἱ Βούλγαροι, ἀπαλλαγέντες τοῦ ζυγοῦ τῶν Ἀβάρων ἐμφανίζονται ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κουβρὰτ ὀνομασθέντα Πατρίκιον συνάπτοντες συνθήκας πρὸς τοὺς Βυζαντινούς (615), ἐπὶ τῷ τέλει καταπολεμήσεως τῶν Ἀβάρων καὶ λοιπῶν Σλαύων, οὓς καὶ ἀπωθοῦσιν ἐν Παννονίᾳ. Κατὰ τὸ Β' ἥμισυ τῆς αὐτῆς Ζ' ἑκατονταετηρίδος μία τῶν ὀρδῶν αὐτῶν καταλιποῦσα τὴν ἔν τινι γωνίᾳ μεταξὺ Δνειστέρου, Ἴστρου καὶ Εὐξείνου ἕδραν της ὑπὸ τὸν Ἀσπαρούχ, μετά τινων ἐτῶν πόλεμον, λαμβάνουσι διὰ συνθήκης μετὰ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου τὴν μεταξὺ τοῦ Αἵμου, Ἴστρου, Εὐξείνου καὶ Σερβίας κάτω Μυσίαν ἀποκαλέσαντες αὐτὴν Βουλγαρίαν. Ἐκπολιτισθέντες δὲ ὡς ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν Σλαυϊκῶν λαῶν καὶ ἀσπασθέντες τὴν Σλαυϊκὴν ὡς ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν, ἵδρυσαν τὸ κράτος των μὲ ἕδραν τὴν Πρεσθλάβαν καὶ Δρύστραν. Ἔκτοτε ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν ἑκατονταετηρίδα δὲν ἔπαυσαν δῃοῦντες καὶ ἐρημοῦντες τῆς Ρωμαΐκὰς χώρας, φθάσαντες ἐπὶ τοῦ Ἡγεμόνος αὐτῶν Κρούμου μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν πυλῶν Κωνσταντινουπόλεως.

Τὰ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ αὐτῶν ἐπὶ Φωτίου παραλείπομεν ὡς πασίγνωστα, καθὼς καὶ τὰς ἀποπείρας τοῦ πάπα Νικολάου Α΄, ἐλπίζοντος νὰ ανακτήσῃ διὰ τοῦ σφετερισμοῦ τῆς Βουλγαρίας τὴν ἀρχαίαν ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰλλυρικοῦ δικαιοδοσίαν του, τῶν ἀπὸ ἑκατονταετηρίδων ἀνεπιστρεπτεὶ ἀπωλεσθεισῶν. Ἐπίσης παραλείπομεν τοὺς διαρκεῖς ἀγῶνας τῶν Βουλγάρων κατὰ τῶν Βυζαντινῶν μέχρι τῆς καθυποτάξεως αὐτῶν ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου. Σημειοῦμεν ἁπλῶς ὅτι οἱ πάπαι πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ὀνείρων αὐτῶν ἔσπευσαν νὰ ἀναγορεύσωσι τὸν υἱὸν τοῦ Βουλγάρου Ἡγεμόνος Σισμὰν Σαμουὴλ (976) Τσάρον τῶν Βουλγάρων καὶ νὰ πέμψωσιν αὐτῷ στέμμα ἐπ' ἐλπίδι σαγηνεύσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ εἰς τὴν μάνδραν τῆς Ρώμης. Καὶ πάλιν δὲ ὅτε, καταλυθείσης τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων, οἱ Βούλγαροι ἀνασυνέστησαν τὸ ἴδιον κράτος μὲ ἕδραν τὸ Τύρνοβον, ἐξητήσαντο παρὰ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου Γ΄, πρὸς ὃν παροδικῶς ὑπετάγησαν ἐπὶ μικρόν, καὶ ἐπέτυχον τὴν ἀναγόρευσιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Τυρνόβου Βασιλείου ὡς Πατριάρχου (1204), ἐνῷ μικρὸν μετὰ ταῦτα ἐπετύγχανον παρὰ τοῦ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ Β΄ (1235) διὰ τὸν αὐτὸν τὴν τιμητικὴν προσωνυμίαν Πατριάρχου, ὅπως ἀποσπασθῶσι τοῦ παπισμοῦ. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ οἱ Βούλγαροι διασπάσαντες τὴν πρὸς τὴν Ρώμην ἕνωσιν, ἅτε διαψευσθεισῶν τῶν ἐλπίδων αὐτῶν τῆς διὰ τοῦ πάπα κληρονομίας τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἐπετέθησαν κατὰ τῆς λατινικῆς Αὐτοκρατορίας αἰχμαλωτίσαντες καὶ αὐτὸν τὸν λατίνον Αὐτοκράτορα Βαλδουῖνον καὶ διασείσαντες ἐκ βάθρων τὴν λατινικὴν Αὐτοκρατορίαν Κωνσταντινουπόλεως (15).

---

(15) Οἱ Βούλγαροι οἱ ἀπὸ τοῦ 1018 μετατραπέντες ὑπὸ Βασιλείου Β΄ εἰς τμῆμα οὐχὶ πάντοτε ἠρεμοῦν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ἐξεγερθέντες ἐπὶ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου (1186) ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν Βογιάρων Πέτρου καὶ Ἰωάννου Ἀσὰν ἀνηγόρευσαν τὸν πρῶτον Βασιλέα καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Τυρνόβου Βασίλειον Πατριάρχην. Συνενωθέντες δὲ μετὰ τῶν Κουμάνων καὶ Βλάχων ἐξηκολούθησαν τὸν κατὰ τῶν Βυζαντινῶν ἀγῶνα, ὁ δὲ διάδοχος τοῦ Πέτρου Καλογιάννης κατέλαβε διὰ συνθήκης τὰς ἀπὸ τοῦ Βελιγραδίου μέχρι τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ χώρας. Συναισθανόμενος ὅμως ἐπερχομένην τὴν λατινικὴν καταιγίδα ἐσυνθηκολόγησε τῷ 1208 μετὰ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου Γ΄ ὅπως ὑποταχθῇ τῇ Ρώμῃ ἐπὶ τῷ ὅρῳ ἀναγνωρίσεως αὐτοῦ μὲν ὡς βασιλέως, τοῦ δὲ Τυρνόβου ὡς Πατριάρχου **quia imperium sine Patriarcha stare non potest**. Ὁ δὲ Ἰννοκέννιος Γ΄ ἀποδεξάμενος ἔπεμψεν εἰς Βουλγαρίαν τὸν καρδινάλιον Λέοντα κομίζοντα στέμμα, σκῆπτρον καὶ λάβαρον (**vexillum**) καὶ ἀνηγόρευσε (1204) τὸν Τυρνόβου Πατριάρχην καὶ παπικὸν ἔξαρχον μετὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ χρίειν τοὺς βασιλεῖς τῶν Βουλγάρων καὶ οὕτως ἐπίστευσαν πρὸς στιγμὴν Πάπας καὶ Καλογιάννης πραγματοποιηθέντας τοὺς πόθους των. Ἀλλ' αἱ ἐλπίδες ἀμφοτέρων ἀπεδείχθησαν ἀνεμώλιοι, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Κα-

Ἀλλ' ἡ ἀποδοθεῖσα τῷ Τυρνόβου πατριαρχικὴ προσωνυμία ἦν ἁπλῶς τιμητική, μὴ συγκαταριθμηθέντος τούτου ἐν τῷ χορῷ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν μετ' ἴσων δικαιωμάτων, ἀλλὰ παραμείναντος ἐν ἐξαρτήσει ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, καθὰ βεβαιοῖ τὸ ἐπίσημον Συνοδικὸν ἔγγραφον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Καλλίστου τοῦ Α', κατηργήθη δὲ σὺν τῇ ἀλλοιώσει τῆς πολιτικῆς καταστάσεως, συνῳδὰ τῷ ἀρχαίῳ ἐκκλησιαστικῷ Κανόνι «τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ μάλιστα τὰ τῶν ἐνοριῶν δίκαια ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατείαις τε καὶ διοικήσεσι συμμεταβάλλεσθαι εἴωθε», διὰ τῆς ἁλώσεως τοῦ Τυρνόβου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζὴτ τοῦ Α' τῷ 1393, καθὰ πιστοῦται ἐξ ἐπισήμου ἐγγράφου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀντωνίου Δ' (τῷ 1394), ἀνατιθέντος τῷ Μητροπολίτῃ Μαυροβλαχίας ἐξαρχικῶς τὴν διοίκησιν τῆς χηρευούσης καὶ ἐν ἀποσυνθέσει διατελούσης ἐπαρχίας Τυρνόβου (Βλέπε Miklosich et Müller. Acta Patriarch. Con/ani).

Τὰ τῆς νεωτέρας ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν Βουλγάρων εἰσὶ τοῖς πᾶσι γνωστά. Ἀπόπειρα παπικοῦ προσηλυτισμοῦ διενεργηθεῖσα τῷ 1860 διὰ τῆς χειροτονίας Βουλγάρου Οὐνίτου Ἐπισκόπου εἰς Ρώμην ἀπέτυχε, τοῦ νέου ἐπισκόπου μικρὸν μετὰ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπάνοδόν του μεταμεληθέντος καὶ ἀποσυρθέντος εἰς μονήν τινα τῆς Ρωσσίας, ἔνθα διήνυσε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του ἐν μετανοίᾳ. Νέα ἀπόπειρα κατὰ τὰς ἡμέρας μας διὰ Πολωνῶν μοναχῶν ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ ἐν Κιλκὶς τῆς Μακεδονίας ἐπίσης ἐναυάγησεν.

Γ') ΟΙ ΡΩΣΣΟΙ. Ἡ πρώτη εἰς τὸν Χριστιανσιμὸν προσέλευσις τῶν Ρώσσων ἐγένετο τῷ 862, ὅτε οἱ Ρῶσσοι οἰκτρῶς ἀποτυχόντες τὸ προηγούμενον ἔτος ἐν τῇ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ θαλάσσης φοβερᾷ ἐπιδρομῇ ἐξῃτήσαντο παρὰ τοῦ Πατριάρχου Φωτίου νὰ ἐκχριστιανισθῶσι (Λεων. Γραμμ. Γεωργ. Νικομ. Οἱ μετὰ Θεοφ. Καραμζίνης τόμ. Ρωσσ. Νέστωρ). Καίτοι δὲ διεδόθη ὁ Χριστιανισμός, ὁ δὲ Λέων ὁ Σοφὸς ἀναφέρει Μητροπολίτην Ρωσσίας ὃν τάττει 64ον τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Μητροπολιτῶν, μολονότι ἡ σύζυγος τοῦ Ἡγεμόνος Ἰγὸρ Ὄλγα ἐβαπτίσθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Πολυεύκτου μετονομασθεῖσα Ἑλένη, ὁ Χριστιανισμὸς ἐξηπλώθη ἐν Ρωσσίᾳ ἐπὶ τοῦ ἐγγόνου αὐτῆς Βλαδιμήρου (980) λαβόντος παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Βασιλείου ὡς σύζυγον τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἄνναν ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ. Μεγάλως δὲ ἐκραταιώθη ὁ Χριστιανισμὸς παρὰ τοῖς Ρώσσοις ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Βλαδιμήρου Ἱεροσλαύου (1019 54), τοῦ Ἰουστι-

---

λογιάννης ἐπετέθη, καθὰ ἐσημειώσαμεν ἤδη, κατὰ τοῦ Λατινικοῦ Κράτους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἧς τινος ὠνειρεύετο τὴν κατάκτησιν διαρρήξας τὴν πρὸς τὴν Ρώμην καὶ τοὺς Λατίνους λυκοφιλίαν.

νιανοῦ τῶν Ρώσσων. Ἔκτοτε παρὰ τὰς ποικίλας ἐπηρείας καὶ ἐπιβουλὰς τῆς Ρώμης μέχρι τῆς σήμερον ἐν τῇ Μπολσεβικικῇ Ρωσσίᾳ καὶ τοῖς Ρώσοις πρόσφυξι τῶν Παρισίων, οὗτοι παρέμειναν ἀκραδάντως ἀφιερωμένοι τῇ Ὀρθοδοξίᾳ.

Δ') ΟΙ ΠΟΛΩΝΟΙ. Ἐκ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐδέχθησαν τὰ πρῶτα σπέρματα τοῦ Χριστιανισμοῦ οἱ καταλαβόντες τὰς περὶ τὸν Βιστούλαν χώρας. Πολλοὶ τῶν ἐκδιωχθέντων ἐκ Μοραβίας μαθητῶν τοῦ Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου καταλαβόντες τὰς Πολωνικὰς χώρας ἐδίδαξαν αὐτόσε τὸν Χριστιανισμὸν (Πρβλ. Κωνσταντῖνον Πορφυρογ. πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ), ἐν Σλαυωνικῇ γλώσσῃ καὶ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν θείαν λατρείαν. Συνετέλεσε δὲ εἰς ταῦτα ἡ ἡγεμονὶς Δομπρόβσκα, θυγάτηρ τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Βοημίας Μπολεσλαύου, ἥντινα ἐνυμφεύθη ὁ Πολωνὸς Ἡγεμὼν Μιεσισλαῦος, ἀλλὰ θανούσης ταύτης ὁ Ἡγεμὼν ἔλαβεν εἰς δεύτερον γάμον Δυτικήν τινα Ἡγεμονίδα τὴν Ὄδαν, τῇ ἐνεργείᾳ δὲ αὐτῆς καὶ τῶν κυκλούντων αὐτὴν λατίνων κληρικῶν ἐπῆλθε βαθμιαίως ὁ ἐκλατινισμὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος καὶ καθεξῆς, τῇ ἐνεργείᾳ ἰδίᾳ τῶν Ἰησουϊτῶν ἐπετεύχθη βίᾳ καὶ δυναστείᾳ ἡ εἰς τὴν Οὐνίαν σαγήνευσις τῶν Ρουθήνων, συμποσουμένων τανῦν εἰς τὴν Πολωνικὴν Γαλικίαν εἰς 3,500,000 περίπου πιστῶν ὅσων ἄλλων ἐκλατινισθέντων κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας εἰ καὶ διατηρούντων εἰσέτι τὴν Σλαυωνικὴν γλῶσσαν ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ, τὸ Τυπικὸν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν γάμον τῶν κληρικῶν (16). Ἀριθμός τις Ρουθήνων εὕρηται καὶ ἐν τοῖς Καρπαθίοις (200,000 περίπου).

Μετὰ δὲ τὴν ἀνασύστασιν τοῦ βασιλείου τῆς Πολωνίας ἱδρύθη ἡ Ὀρθόδοξος Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας, ἀριθμοῦσα περὶ τὰ πέντε ἑκατομμύρια πιστῶν, ἡνωμένων μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ὃν τρόπον αἱ Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι Ρωσσίας, Σερβίας, Ρουμανίας.

Σημείωσις. — Ὁ τελικὸς σκοπὸς εἰς ὃν κατέτεινε διὰ τοὺς Σλαύους ἡ παπικὴ Ρώμη ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῶν ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου μεταξὺ αὐτῶν ἦτο ἡ ὑποδούλωσις αὐτῶν ὑπὸ τοὺς Φραγκο-Γερμανοὺς τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτῇ. Τὸ πνεῦμα τοῦτο ὑφίσταται μετὰ πάροδον δέκα ὅλων αἰώνων. Καὶ σήμερον ἔτι, ἔγραφε πρὸ μικροῦ ὁ καθηγητὴς René Pinon ὁ διαδεχθεὶς τὸν Poincaré ἐν τῇ πολιτικῇ διευθύνσει τῆς Revue de deux mondes, οἱ Γερμανοὶ θεωροῦσι τοὺς Σλαύους ὡς ὑποδεεστέρους αὐτῶν ἐν τῷ κοινωνικῷ ἐπιπέδῳ, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν Κατόλικοι

(16) Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν ταῖς ἐνεργείαις τῶν αὐτῶν Ἰησουϊτῶν ἐξεβιάζοντο εἰς τὴν Οὐνίαν 1,400 χιλιάδες Ρωμούνων τῆς Τρανσυλβανίας, ὃν τρόπον καὶ οἱ Ρουθῆνοι.

ἐπικαλοῦνται τὴν ἐπιείκειαν τῶν ὁμαιμόνων αὐτῶν διότι συνέπεσε νὰ πρεσβεύωσι τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς Πολωνοὺς θρησκείαν.

Οὕτως, ἐξακολουθεῖ ἐν νεωτέρῳ ἄρθρῳ του ὁ René Pinon, αἱ περὶ δικαιοσύνης ἰδέαι τῶν Γερμανῶν δὲν ἀφίνουν χῶρον διὰ τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων. Αἱ ἀξιώσεις τῆς Γερμανίας θεωροῦνται παρ' αὐτῆς ὡς ἀξιώσεις ἑνὸς λαοῦ ἀνωτέρου ὀργάνου τῆς θείας προνοίας. Ἀδυνατοῦν νὰ ἐξετάσουν τὰ δικαιώματα τῆς Πολωνίας ἀπὸ τῆς ἰδίας σκοπιᾶς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐξετάζουν τὰ δικαιώματα τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Μία ἀπόπειρα κατὰ τοῦ ἱστορικοῦ πρωσσογερμανικοῦ κράτους φαίνεται εἰς αὐτοὺς ἀπείρως ἀδικωτέρα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἑκατομμυρίων Πολωνῶν διατελούντων ὑπὸ ξένον ζυγόν. Οὕτω βλέπουν τὰ ζητήματα τῆς Πολωνικῆς Πομερανίας, τῆς Ἄνω Σιλεσίας καὶ τοῦ Δάντσικ.

Η ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ὁ ἀοίδιμος καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Βασίλειος Ἀντωνιάδης, μικρὸν πρὸ τῆς ἐντεῦθεν πρό τινων ἐτῶν ἀναχωρήσεως αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας, μοὶ ἐνεπιστεύθη **σημείωμα** αὐτοῦ ἰδιόχειρον, διαλαμβάνον ὅσα ἔδει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν εἰς μεταγενεστέραν τυχὸν ἔκδοσιν τῆς πατριαρχικῆς ἐκδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης, δι' ἣν τόσον, ὡς γνωστόν, εἰργάσθη ἀνενδότως, χρηματίσας ἅμα καὶ εἰσηγητὴς ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς συνοδικῆς ἐπιτροπείας. Τὸ σημείωμα τοῦτο δημοσιεύομεν κατωτέρω, ἵνα γένηται χρῆσις αὐτοῦ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι.

Ἐν ΚΠόλει, 7/βριος, 1932. † Ο Σ. Γ.

***

α') ***Διορθωτέα.***

Ματθ.	ζ' 7	ὑμῖν	ἀντὶ	ἡμῖν
»	κγ' 39	ἴδητε	»	ἴδετε
Μρκ.	θ' 22	ἡμῖν	»	ὑμῖν
Λουκ.	α' 59	Ζαχαρίαν	»	Ζαχαχαρίαν
Ἰωάν.	β' 8	τὸ ὕδωρ	»	τῷ ὕδωρ
	δ' 20	ἡμῶν	»	ὑμῶν
	ε' 36	τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ	»	τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
Α' Κορ.	ιε'. 43	ἐγείρεται	»	ἐγείρεταί
Α' Θεσ.	ε' 8	ἡμεῖς δε	»	ὑμεῖς δὲ
Ἀποκ.	ις' 8	ἐξέχεε	»	ἔξέχεε

β') ***Μεταθετέα.***

Ἰωάν. ιθ' 6 Τὸ 6 τοῦτο μεταθετέον εἰς τὸν τρίτον στίχον.
Ρωμ. η' 7 τὸ 7 » » » προηγούμ. στίχον.
Ἐν τοῖς παραλλήλοις (σελ. 589) μεταθετέον ἀπὸ ἐδαφίου 5 εἰς ἐδάφιον 6 τὸ Ἱερεμ. η' 2 καὶ δὴ μετὰ Ἰб. γ' 21.

γ') *Προσθετέα*, ἐν τοῖς παραλλήλοις.

Ἐφεσ. δ' 26 (σελ. 457, σειρὰ 1η κάτωθεν) Ἐκκλ. ζ' 4. Α' Ἰωάν. δ' 14 (σελ 566, σειρὰ 3η ») Ἰν. δ' 42. Β' Κορ· ια' 30, ιβ' 1. 5. 9. 10.

δ') ***Παρεμβλητέον*** (εἰ δυνατὸν) ἐν τοῖς παραλλήλοις.

Ἰωάν. δ' 41-42 (σελ. 220, σειρὰ 7η κάτωθεν, δευτέρα στήλη), δ' 14 μεταξὺ Α' Ἰν. καὶ Μτ. α' 21.

ε') ***Στικτέα.***

Ἐν Β' Κορ. ια' 30—ιβ' 5 : Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ. . . . ἐν Δαμασκῷ, ... τὰς χεῖρας αὐτοῦ—καυχᾶσθαι δὴ οὐ . . . Κυρίου—οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ, . . . ὑπὲρ τοῦ . . . .

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΟΛΛΕΜΠΑΧ
ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΧΑΡΤΟΥΛΑΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Η ΠΡΟΦΑΝΗΣ ΑΡΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Β´

«Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγέ»νετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονε» ('Ιωάνν. Α', 3).

«'Εν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν »γῆν· ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ »σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου· καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπε»φέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος» (Γεν. Α´ 1, 2).

ΟΠΟΙΟΝ θόρυβον δὲν ἤγειραν οἱ ἁπλοῖ οὗτοι λόγοι τῆς Γενέσεως μεταξὺ τῶν νεωτέρων σοφῶν! Πῶς ὁ Μωϋσῆς ἠδυνήθη εἰς ὀλίγας γραμμὰς νὰ ἀναφέρῃ τὰ φαινόμενα, τὰ ἀποτελοῦντα τὴν βάσιν τῆς γενέσεως τῶν κόσμων, τὰ ὁποῖα πολλοὶ ἀστρονόμοι, γεωλόγοι ἢ χημικοὶ ἠγωνίσθησαν νὰ ἐξηγήσουν καταναλώσαντες ἀρκετὴν μελάνην καὶ δημοσιεύσαντες πολλὰ βιβλία καὶ χωρὶς νὰ ἐπιτύχουν παρ' ὅλα αὐτὰ νὰ εἶναι ἀκριβεῖς καὶ θετικοὶ ὅσον ὑπῆρξεν ὁ Μωϋσῆς ἐν τῇ βραχυλογίᾳ του; Καὶ χωρὶς νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τοὺς τόσον ἐν τούτοις πολυτίμους λόγους τοῦ θεοπνεύστου αὐτοῦ ἀνδρός, δὲν ἐκουράσθησαν ματαίως πολλὰ πνεύματα ἰσχυρὰ διὰ ν' ἀντικαταστήσουν τὰ λόγια τοῦ Μωϋσέως διὰ τῶν θεωριῶν τῆς αἰωνίας ὕλης, τῆς τύχης καὶ ἄλλων παρομοίων οὐτοπιῶν!

Διὰ τοὺς ἀθέους ἡ μωσαϊκὴ διήγησις δὲν εἶναι ἐπαρκής, φαίνεται διαφωνοῦσα πρὸς τὰς διαπιστώσεις τῆς 'Επιστήμης καὶ ὡς ἐκ τούτου δέον ν' ἀντικατασταθῇ. Καὶ τί λοιπόν; Ἔχουσιν ἀνάγκην μιᾶς ἐπιστημονικῆς διηγήσεως, τοιούτου πράγματος τὸ ὁποῖον νὰ δύναται νὰ ἱκανοποιῇ τὴν εὐρεῖαν διάνοιάν των, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι ἐπιδεκτικὸν ἀφῆς, ἀναλύσεως καὶ ἐξετάσεως διὰ μικροσκοπίου· ἔχουσιν ἀνάγκην ἐπὶ τέλους τῆς ὕλης! 'Αλλ' ἡ ὕλη εἶναι ἀδρανής, θὰ τοὺς ἀπαντήσῃ τις, εἶναι ἀνίκανος νὰ παραγάγῃ τὴν ὀργανικὴν ζωήν, δὲν κέκτηται ἐν ἑαυτῇ τὴν δύναμιν τῆς ἁρμονίας, ἥτις μᾶς περιβάλλει καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῆς ὁποίας ὑπακούει τυφλῶς. Καὶ λοιπόν, θὰ μᾶς ἀπαντήσουν οἱ ὑλισταί, ἡ τύχη διευθύνει τὴν ὕλην, ἡ τύχη

καθοδηγεῖ τοὺς πλανήτας, ἡ τύχη παράγει τὴν ζωήν, ὁδηγεῖ τὴν γῆν μας εἰς τὸν ἐτήσιόν της δρόμον περὶ τὸν ἥλιον καὶ εἰς τὸν καθημερινόν της περὶ ἑαυτὴν καὶ τέλος ὅλα τὰ αἴτια ὄντως ὀφείλονται εἰς τὴν τύχην.

Ἤδη ὁ Κικέρων ἔλεγε πρὸ δύο χιλιάδων καὶ πλέον ἐτῶν «ὅτι ἐὰν ἡ τυχαία ἕνωσις τῶν ἀτόμων εἶχε παραγάγῃ τὸ σύμπαν, διατί ἡ ἰδία αὕτη ἕνωσις δὲν παρῆγεν ἕνα ναόν, μίαν στοάν, μίαν οἰκίαν ἢ πόλιν, πράγματα ἁπλούστερα καὶ εὐκολώτερα; (de natura deorum II 37). Αἱ θεωρίαι τοῦ ὑλισμοῦ ἐπέζησαν· τὰ ἄτοπά της ἔχουσι καταδειχθῇ· ἀλλ' εἶναι ἀπαραίτητος ἀνάγκη νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι εἶδον τὸ φῶς ἀπὸ παρερμηνείαν τῶν λόγων τῆς Γενέσεως.

Ὄντως ἡ μωσαϊκὴ διήγησις, ἡ ἀναφέρουσα ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἐδημιουργήθησαν ἐν ἀρχῇ, εὑρίσκεται ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ μετὰ τῆς ἀληθοφανεστέρας κοσμογονικῆς θεωρίας, τῆς ὀνομασθείσης ἀπὸ τοὺς ἱδρυτάς της, θεωρία Καντίου-Laplace. Κατ' αὐτὴν τὸ σύμπαν εἶχε συμπληρωθῇ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν κόσμων ἐκ μιᾶς ὁμοιομόρφου μάζης ἀερίων ἐν νεφελώδει καταστάσει. Διὰ τῶν δύο φυσικῶν δυνάμεων τῆς ἕλξεως καὶ ἀπώσεως τῶν ἀτόμων ἤρξαντο ἐν τῇ νεφελώδει ταύτῃ μάζῃ νὰ σχηματίζωνται κέντρα συμπυκνώσεως, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἡ πρώτη αἰτία τῆς γενέσεως τῆς ἐνεργείας αὐτῆς. Ὁ σχηματισμὸς τῶν κέντρων τούτων τῆς συμπυκνώσεως ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐμφάνισιν ἑνὸς φωσφορισμοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικόν των, καὶ ἡ βαθμιαία συμπίεσις τῶν ἀερίων, ἐξ ὧν τὰ κέντρα ἐσχηματίσθησαν, ἀνέπτυξε τοιαύτην θερμότητα, ὥστε μετέβαλε τὰ κέντρα ταῦτα εἰς διαπύρους ὄγκους ὡς ὁ ἥλιος, τὸν ὁποῖον βλέπομεν, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπὶ παραδείγματι τὴν θερμοκρασίαν ὑπελόγισεν ὁ μὲν P. Secchi εἰς 6 ἑκ. ὁ δὲ Waterston εἰς 10 ἑκ. βαθμῶν.

Σχηματισθέντες, ὡς ἐσχηματίσθησαν, οἱ διάπυροι οὗτοι ὄγκοι ἤρχισαν νὰ δρῶσιν ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου διὰ τῶν ἄνω μνημονευθεισῶν δύο φυσικῶν δυνάμεων τῆς ἕλξεως καὶ ἀπώσεως καὶ προεκάλεσαν συγκρούσεις, διὰ τῶν ὁποίων τὰ μεγαλείτερα κέντρα ἀπερρόφησαν τὰ μικρότερα μέχρις οὗ ἐσχημάτισαν ἓν ἡλιακὸν σύστημα, ἔχον, ὡς ὡρισμένον κέντρον τὸν ἥλιον, περιστοιχούμενον ὑπὸ τῶν πλανητῶν του, οἱ ὁποῖοι κρατοῦνται εἰς τὰς ἰδίας θέσεις διὰ τῆς ἰσορροπίας, ἡ ὁποία ἐπηκολούθησεν ἐν τῷ μεταξὺ μεταξὺ τῆς ἕλξεως καὶ τῆς ἀπώσεως. Ἡ περιστροφικὴ κίνησις, ἡ ἐνυπάρχουσα ἐν τοῖς πλανήταις μετεδόθη πιθανῶς ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἔλαβον χώραν συγκρούσεις μεταξὺ τῶν διαπύρων κέντρων κατὰ τρόπον ἐξώκεντρον χωρὶς νὰ ἐξουδετερωθοῦν ἐξ ἄλλης τινὸς διευθύνσεως, προκαλοῦσαι τοιουτοτρόπως εἰς τὸ προσβαλλόμενον κέντρον τὴν περιστροφήν, τῆς ὠθήσεως μεταδιδομένης ἀπὸ τοῦ πρώτου κέντρου εἰς τὰ ἄλλα, καὶ προκαλούσης διὰ τῆς συνεχείας

τῶν γενικῶν περιστροφῶν πρὸς τὰ δεξιὰ τῶν πλανητῶν τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος.

Εἶναι σαφὲς ὅτι τὰ κέντρα ταῦτα τῆς συμπυκνώσεως, τὰ ὁποῖα ἠκολούθουν τὴν περιγραφεῖσαν ἄνω περιστροφὴν εὑρίσκοντο εἰσέτι, εἰς τὴν ἀεριώδη κατάστασιν, καὶ ὅτι ἡ σταθερὰ περιστροφή, ἥτις τὰ ἔθετεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ ὑπερβολικῶς ταπεινῆς θερμοκρασίας τοῦ ὑπολοίπου σύμπαντος, συνετέλει εἰς τὴν ἀπόψυξιν τῆς ἐπιφανείας.

Δύναταί τις λοιπὸν νὰ φαντασθῇ καὶ τὴν ἡμετέραν γῆν εἰς τὴν κατάστασιν ἑνὸς ἐκ τῶν κέντρων τούτων, τῆς ὁποίας ἡ ἐπιφάνεια ἀπεψύχετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον, προκαλουμένης διὰ τῆς ψύξεως τῆς τήξεως καὶ ἀκολούθως τῆς στερεοποιήσεως τῶν συνιστώντων αὐτὴν ἀερίων.

Κατὰ τὰς ἐνεργείας ταύτας τὰ στοιχεῖα ἀκολουθοῦντα τοὺς νόμους τῆς ὑδροστατικῆς ἐζήτουν νὰ καταλάβωσι θέσιν ἀνταποκρινομένην εἰς τὸ εἰδικὸν αὐτῶν βάρος.

Ἐπὶ παραδείγματι, εἶνε πολὺ πιθανὸν εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ πλειονότης τῶν στοιχείων, τῶν ἀποτελούντων τὰς σημερινὰς θαλάσσας, ὡς καὶ μεγάλη ποσότης ἀνθρακικοῦ ὀξέος νὰ περιείχοντο ἐν τῇ περιβαλλούσῃ τὴν γῆν ἡμῶν ἀτμοσφαίρᾳ. Ἡ ἀτμόσφαιρα αὕτη θὰ περιεῖχεν εἰσέτι πολλὰ βαρέα στοιχεῖα ἐν καταστάσει ἀτμοῦ ὡς θεῖον, χλώριον, ἰώδιον, καὶ μάλιστα ψευδάργυρον καὶ καδμίαν, τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας.

Ἐξακουθοῦσαι ἡ ψύξις καὶ ἡ συμπύκνωσις προεκάλεσαν τὴν τῆξιν τῶν ἀερίων, ὥστε ἡ γῆ μας μετεβλήθη ἀπὸ ὄγκον διάφορον ἢ ἀπὸ μικρὸν λάμποντα ἥλιον πού ὑπῆρξε, εἰς ἕνα ὄγκον ἀπὸ στοιχεῖα κατὰ τὸ ἥμισυ στερεὰ καὶ ρευστά, τὰ ὁποῖα ζητοῦι νὰ τακτοποιηθῶσιν ἀναμεταξύ των ἀναλόγως τοῦ εἰδικοῦ των βάρους καὶ τῆς θερμοκρασίας των.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐσχηματίσθη στερεὰ ἐπιφάνεια περιβεβλημένη ὑπὸ ἀτμῶν καὶ διακοπτομένη ὑπὸ ρευστῶν ὄγκων (προϊστορικαὶ θάλασσαι), ἀλλ' ἡ ἐπιφάνεια αὕτη ἦτο τόσον λεπτή, ὥστε οἱ διάπυροι ὄγκοι τοῦ ἐσωτερικοῦ τὴν ἔσχιζον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν (ἐκρήξεις ἡφαιστείων) καὶ ψυχομένη καὶ πάλιν ἐσχημάτιζε τὰς ὀροσειράς, τὰς νήσους καὶ τὰς ἠπείρους.

Ὁ σχηματισμὸς τῶν ὀρέων ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ρευμάτων· ταῦτα προεκάλουν ἰσχυροὺς ἀνέμους, οἱ ὁποῖοι ἀνερχόμενοι εἰς μεγάλα ὕψη καὶ ἐπαναψυχόμενοι οὕτω προεκάλουν χειμαρρώδεις βροχάς, αἵτινες ἔπλυναν οὕτως εἰπεῖν τὰς ὀροσειράς, ἀποφέρουσαι τὰς αὐτὰς ποσότητας γηΐνων μαζῶν, τὰς ὁποίας μετέφερον χειμαρρωδῶς εἰς τὴν θάλασσαν· ἐκ τούτων δὲ ἐσχηματίσθησαν τὰ βάθη τῶν ὠκεανῶν ἢ τὰ κατακαθίσματα τῆς πρώτης ζωολογικῆς περιόδου, τῆς ἐπονομασθείσης **ἀζωϊκῆς**.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ

Εἶναι ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας ἑορτὰς τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐφέτος ἔκλεισεν εἷς ἀκόμη κύκλος Ἰνδικτιῶνος. Εἰσερχόμεθα εἰς νέον κύκλον. Ἐπ' αἰσίοις ηὐλογήθη τὸ πρῶτον ἔτος αὐτοῦ. Κατὰ τὴν τάξιν εἰς τὴν θείαν λειτουργίαν ἐχοροστάτησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ πάντων τῶν ἐνταῦθα Σεβ. Μητροπολιτῶν τοῦ Θρόνου. Παρίσταντο οἱ Ἀγγλικανοὶ Ἐπίσκοποι Γκλῶστερ καὶ Γκίλφορδ, οἱ ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, ἐπίλεκτα μέλη τῆς κοινωνίας, ξένοι καὶ πλῆθος λαοῦ.

Εἰς τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου τελετὴν τῆς Ἰνδίκτου ἐν μέσῳ βαθείας κατανύξεως ἀνεγνώσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ἀκολούθως ὑπεγράφη ὑπ' Αὐτῆς τε καὶ πάντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν ἡ νενομισμένη Εὐχὴ καὶ Πρᾶξις.

Τὸ ὑψηλόν της περιεχόμενον ἀναφέρεται πρὸς τὸν Θεόν, τὸν Ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία εὐχαριστεῖ δι' ὅσα κατὰ τὸ προπεμπόμενον ἔτος τῆς Ἰνδικτιῶνος ἐπεδαψίλευσεν ἐν τῇ ἀφάτῳ Αὐτοῦ ἀγαθότητι εἰς ἡμᾶς. Εἶτα ἐν συντριβῇ στρέφεται εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν προσφιλῶν νεκρῶν μας, ἐξ ἧς ἀντλοῦμεν κάθαρσιν καὶ ἐνίσχυσιν. Πόσα δὲν ὀφείλομεν εἰς τὴν ἀρετήν των, εἰς τὴν αὐτοθυσίαν των, εἰς τὴν σύνεσίν των! Μᾶς ὑπομιμνήσκουν τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἡ διάβασις ἡμῶν ἀποτελέσῃ χρυσοῦν κρίκον καὶ αὐτὴ ἐν τῇ ἀλύσει τῶν γενεῶν καὶ τῇ πιστῇ διατηρήσει τῶν παραδόσεων. Ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ εἰς τὴν νέαν Ἰνδικτιῶνα ἡ Εὐχὴ ἐκζητεῖ τὸ θεῖον ἔλεος, τὴν ἀπόδοσιν καὶ ἑδραίωσιν τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ, τὴν ψυχικὴν γαλήνην, καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου. Εἶναι ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσερχόμεθα εἰς νέον φυσικὸν ἔτος. Ὅλοι οἱ καρποὶ τῆς γῆς ἔχουσιν ὡριμάσῃ καὶ προσκομίζουν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ μὴν Αὔγουστος εἶναι τὸ κατастάλαγμα τῆς ἐργασίας ὅλων τῶν προηγουμένων μηνῶν. Ὁ μὴν Σεπτέμβριος, ἀφοῦ συμπληρώσῃ τὴν συγκομιδήν, προπαρασκευάζει τὴν νέαν σποράν. Ἡ ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου εἶναι σταθμὸς καὶ διὰ τὴν ψυχικήν μας διάπλασιν. Ἐὰν τὸ φυσικὸν ἔτος, μὲ τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς φύσεως, ὑπὸ τὴν θείαν εὐλογίαν, προσπορίζῃ εἰς ἡμᾶς τοσούτους θησαυρούς, τί πρέπει νὰ ἔχῃ κάμῃ εἰς τὸ τέλος ἑνὸς ἀκόμη ἔτους ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ὁ ἄνθρωπος, ἡ κοινωνία, οἱ λαοί, τὰ ἔθνη! Εἰς τοῦτο ἐπικαλούμεθα τὴν θείαν εὐλογίαν.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Τὴν ἡμέραν τῆς Ἰνδίκτου προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἀφιχθέντες αὐθημε-

ρόν, οἱ Ἐπίσκοποι Γκλῶστερ καὶ Γκίλφορδ, συνοδευόμενοι ὑπὸ Ἀγγλικανῶν Ἱερέων καὶ τοῦ Σὲρ **Henry Lunn**, ἐκδότου τοῦ **«Review of the Churches»**. Τὰ περὶ τοῦ ταξειδίου αὐτῶν ἐγκαίρως κατέστησε γνωστὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων κ. Γερμανός. Ἀμφότεροι οἱ Ἐπίσκοποι εἶναι προσωπικότητες τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ θερμοὶ ὀπαδοὶ τῆς Ἑνωτικῆς Κινήσεως. Ὁ Γκλῶστερ προήδρευσεν, ὡς γνωστόν, τῆς ἐν Λάμπεθ Ἀγγλο-Ὀρθοδόξου Δογματικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὰς Α.Α. Σεβασμιότητας, ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, προϋπήντησεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον ὁ Σχολάρχης τῆς Ἱ. Θεολ. Σχολῆς Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μιλήτου Αἰμιλιανὸς μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Χαρτουλαρίου τῆς Μ. Ἐκκλησίας Γ. Χόλλεμπαχ. Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐγένετο τιμητικωτάτη δεξίωσις τῶν Ἐπισκόπων, οἵτινες, παραστάντες πρότερον ἐν τῇ τελετῇ τῆς Ἰνδίκτου, ἐγένοντο ἀκολούθως δεκτοὶ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι. Δεξιουμένη τοὺς Ἐπισκόπους ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασε τὴν χαρὰν Αὐτῆς ὅτι παρέχεται Αὐτῇ ἡ εὐκαιρία ἵνα καὶ προσωπικῶς γνωρίσῃ δύο τῶν ἐγκριτωτέρων Ἱεραρχῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ δεχθῇ ἐν τῇ σεπτῇ Πρωτοθρόνῳ Ἕδρᾳ τῆς Ὀρθοδοξίας δύο τῶν ἐξαιρέτων παραγόντων τῆς κινήσεως ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Τὸ ἔργον τῆς ἑνώσεως, παρετήρησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, δὲν εἶναι ἔργον εὐχερές, δυνάμενον νὰ πραγματοποιηθῇ ἀπὸ μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην, ἀλλ' ἐξελίσσεται μὲ ἔκβασιν ἀσφαλῶς αἰσίαν, ἀφοῦ ὁ Κύριος ἠθέλησεν «ἵνα πάντες ἓν ὦμεν». Ἠρώτησεν ἀκολούθως περὶ τῆς ὑγείας τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας κ. Κόσμο, ὃν ὠνόμασε πεφιλημένον ἀδελφὸν καὶ καλὸν φίλον, καὶ ἐζήτησε πληροφορίας περὶ διαφόρων ζητημάτων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν συνομιλίαν οἱ Ἀγγλικανοὶ Ἐπίσκοποι ἐξέφρασαν τὴν βαθεῖαν αὐτῶν χαρὰν ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει αὐτῶν ἐν τῷ Κέντρῳ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τὴν χαρὰν ταύτην, ἣν ἀμοιβαίως Ὀρθόδοξοι καὶ Ἀγγλικανοὶ συναντῶντες ἀλλήλους αἰσθάνονται, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἡρμήνευσεν ὡς προάγγελον τοῦ μεγάλου γεγονότος τῆς Ἑνώσεως.

Τὴν ἐπομένην, ἐπανῆλθε καὶ αὖθις εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ ἐπίσκοπος Γκλῶστερ μετὰ τῆς ἀκολουθίας του, ἀντήλλαξεν ἐπὶ μακρὸν σκέψεις μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ πλήρης αἰσθημάτων τιμῆς πρὸς Αὐτὴν καὶ χαρᾶς ἀπεχαιρέτησεν Αὐτήν. Τῇ συνοδείᾳ δὲ τῆς Πατριαρχικῆς ἀκολουθίας ἐπισκεφθεὶς τὰ Πατριαρχικὰ διαμερίσματα, τὸν πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναὸν καὶ τὸ Σκευοφυλάκιον ἀνεχώρησε τῶν Πατριαρχείων προπεμφθεὶς μετὰ πάσης τιμῆς.

Τοὺς Ἀγγλικανοὺς Ἐπισκόπους αὐθημερόν, ἀναχωροῦντας ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἀντεπεσκέφθη ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Σεβ. Μητροπολίτης Λαοδικείας Δωρόθεος μετὰ τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγ. καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ἄρχοντος Χαρτουλαρίου.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἡ Ἐκκλησία ἰδιαιτέρως μεριμνῶσα περὶ τῶν λειτουργικῶν αὐτῆς βιβλίων, ἀπὸ καιροῦ ἐμελέτα τὸ ζήτημα καὶ ἤδη ἀπεφάσισε τὴν νέαν κριτικὴν ἔκδοσιν αὐτῶν.

Ἡ ἐργασία μέλλει ἵνα γένηται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχαίων λειτουργικῶν χειρο-

γράφων, οὕτως ὥστε τὰ ἐν χρήσει λειτουργικὰ βιβλία νὰ ἀποκαθαρθῶσιν ἀπὸ τῶν σφαλμάτων ὅσα παρεισέφρησαν εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐκδόσεις καὶ ἀλλοιοῦσιν ἐνιαχοῦ τὴν ἔννοιαν, τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν φράσιν τοῦ κειμένου, ἅμα δὲ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐξωτερικῆς παραστάσεως νὰ παρουσιάζωσιν ὅ,τι ἐπιβάλλεται.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συνοδευομένη παρὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας Δωροθέου, ἀνελθοῦσα εἰς τὸν Βόσπορον, ἀντεπεσκέφθη εἰς τὸ ἐν Νεοχωρίῳ θέρετρον τῆς Οὐγγρικῆς Πρεσβείας τὸν Ἐξοχώτατον Πρεσβευτὴν τῆς Οὐγγαρίας κ. Τάχη.

Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐγένετο λίαν θερμὴ ὑποδοχὴ ἀπὸ μέρους τῆς Α. Ἐξοχότητος, τῆς Εὐγενεστάτης κ. Πρεσβείρας καὶ ὅλου τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν ἐξελέγησαν ἐν αὐταῖς εἰς ἀντικατάστασιν ἀποχωρησάντων μελῶν αὐτῶν.

—Ἐν τῇ Κανονικῇ ἀντὶ τοῦ Σεβ. Μ/του Σάρδεων Γερμανοῦ ὁ Σεβ. Μ/της Δέρκων Ἰωακείμ.

—Ἐν τῇ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ἀντὶ τοῦ αὐτοῦ Μ/του Σάρδεων Γερμανοῦ ὁ Σεβ. Μ/της Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος.

—Ἐν τῇ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀντὶ τοῦ Μ/του Χαλκηδόνος Μαξίμου ὁ Μ/της Χριστουπόλεως Μελέτιος.

—Ἐν τῇ Δικαστικῇ ἀντὶ τοῦ Σεβ. Μ/του Μύρων Πολυκάρπου ὁ Σεβ. Μ/της Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος.

—Ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Σκευοφυλακίου, Μουσείου καὶ Μυροφυλακίου ἀντὶ τοῦ Σεβ. Μ/του Νικαίας Βενιαμὶν ὁ Σεβ. Μ/της Χριστουπόλεως Μελέτιος.

—Ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Ἀρχειοφυλακίου ἀντὶ τοῦ Σεβ. Μ/του Σάρδεων ὁ Σεβ. Μ/της Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος.

ΕΦΟΡΕΙΑ ΙΕΡΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ἀνασυγκροτηθείσης τῆς Ἐφορείας τῆς Ἱερᾶς Θεολογ. Σχολῆς ἀπὸ τοῦ λήξαντος μηνός, συνοδικῶς ἐπανεξελέγησαν διὰ μίαν νέαν περίοδον τὰ μέλη αὐτῆς, ἀποτελουμένης καὶ αὖθις ἐκ τῶν Σεβ. Μ/τῶν Σάρδεων Γερμανοῦ, προέδρου, Χριστουπόλεως Μελετίου, Ἐφοροταμίου, Μύρων Πολυκάρπου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΙ

Αἰσίως συνεχίζεται ἐνισχυόμενον τὸ ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐτῶν καθιερωθὲν μέτρον τῆς ἀνταλλαγῆς σπουδαστῶν μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οὗτινος ἡ σκοπιμότης δεόντως ἐξήρθη μὲν καὶ ὑπεδείχθη καὶ ἐν τῇ τοῦ προπαρελθόντος ἔτους Προκαταρκτικῇ Διορθοδόξῳ Ἐπιτροπῇ, εἶναι δὲ καὶ εὐνόητος λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν

ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν σοβαρωτέρων μέσων τῆς ἀλληλογνωριμίας τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τῆς μελέτης τῆς γλώσσης καὶ τῆς κινήσεως καὶ ζωῆς ἑκάστης αὐτῶν.

— Οὕτω προκειμένου νὰ ἀποσταλῇ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος νέος ὑπότροφος τῆς Ἐκκλησίας ἐν Βουκουρεστίῳ, ἤδη προεκηρύχθη, συνοδικῇ ἀποφάσει, σχετικὸς διαγωνισμὸς μεταξὺ τῶν ἐνταῦθα ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολ. Σχολῆς, τῆς διεξαγωγῆς αὐτοῦ ἀνατεθείσης τοῖς θεολόγοις Καθηγηταῖς τῆς Σχολῆς.

— Γενομένης δεκτῆς αἰτήσεως τοῦ Σεβ. Μ/του Εὐλογίου, Ἐξάρχου τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ρωσσικῶν Παροικιῶν, περὶ εἰσαγωγῆς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ ἐκ τῶν φοιτητῶν τοῦ ἐν Παρισίοις Ρωσσικοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου Βλαδισλαύου Κούλικωφ, συνοδικῇ ἀποφάσει, ἐνεκρίθη ἵνα ἀμοιβαίως ἀποσταλῇ, κατόπιν διαγωνισμοῦ, προκηρυχθέντος ὡς ἀνωτέρω, ὑπότροφος τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ εἰρημένῳ Ρωσσικῷ Ἰνστιτούτῳ εἷς ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς.

— Ἡ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων ὡς ὑπότροφον αὐτῆς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ ἀπέστειλε τὸν δόκιμον Σπυρίδωνα Λυμπέρην, ὅστις καὶ εἰσήχθη ἐν τῇ Σχολῇ.

—Διὰ γράμματος αὐτοῦ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῆς Ρουμανίας κ. Μύρων ἐγνώρισε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι διὰ τὸ ἀρξάμενον νέον σχολικὸν ἔτος ἀποστέλλεται ὑπότροφος τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Ἱ. Θεολ. Σχολῇ Χάλκης.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Ὁ Σεβ. Μ/της Αὐστραλίας κ. Τιμόθεος, ἀφιχθεὶς εἰς τὴν ἕδραν τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, τὴν Σίδνεϋ, ἐτέλεσεν ἐν μέσῳ πυκνοῦ λαοῦ καὶ ἐν βαθείᾳ συγκινήσει κατὰ τὴν 18ην λήξαντος μηνὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ λειτουργίαν.

Διὰ θερμοῦ τηλεγραφήματος αὐτῆς ἡ Κοινότης Μελβούρνης, ἐπὶ τῇ ἐν αὐτῇ ἀφίξει τῆς Α. Σεβασμιότητος, ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἔκφρασιν τῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης αὐτῆς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου Ποιμενάρχου Αὐστραλίας.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ

Ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκηδόνος καὶ Ἱεροκήρυξ τῆς Ἐπαρχίας προσελήφθη, ἐπανακάμψας ἐκ Βουκουρεστίου, ὁ τέως αὐτόθι ὑπότροφος τῆς Ἐκκλησίας διάκονος Μητροφάνης Νικολαΐδης.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ

Ἀρχιδιάκονος καὶ Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων διωρίσθη ὁ ἐκ τῶν ἐφετεινῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱ. Θεολογ. Σχολῆς Χάλκης διάκονος Βασίλειος Καρδαμένης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου ἐν ταῖς κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα

συνεδριάσεσι τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συνεδρίου «Ζωῆς καὶ Ἔργου» ἐν Γενεύῃ, ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει αὐτῆς, ἀνετέθη εἰς τὸν ἐν αὐτῷ ἀντιπροσωπεύοντα τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον Σεβ. Μητροπολίτην Θυατείρων κ. Γερμανόν.

ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΙΒΗΡΙΑΣ

Εἰς διαδοχὴν τοῦ προαποβιώσαντος Καθολικοῦ τῆς Ἐκκλησίας Ἰβηρίας ἀειμνήστου Χριστοφόρου, ἐξελέγη Καθολικὸς τῇ 21ῃ παρελθόντος Ἰουνίου καὶ ἐνεθρονίσθη τῇ 24ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ τέως Τοποτηρητὴς Μητροπολίτης Μαγγλίσης Καλλίστρατος, Γεωργιανῆς καταγωγῆς, ἑξηκοντούτης τὴν ἡλικίαν καὶ κάτοχος ἀνωτέρας Θεολογικῆς μορφώσεως.

Τὴν ἐκλογὴν ἐγνώρισαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅ τε Πατριαρχικὸς ἐν Μόσχᾳ Ἀποκρισιάριος καὶ ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ νέος Καθολικός, ὅστις καὶ ἐξητήσατο ἐπ' αὐτῇ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἄμεμπτον ἐν πᾶσι διεξαγωγὴν τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῷ ἔργου ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου.

Τῇ Α. Σεβασμιότητι ἐγένετο ἡ προσήκουσα ἀπάντησις.

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Ἐπὶ τοῖς τελευταίοις σεισμοῖς τῆς Χαλκιδικῆς ἡ Α. Θ. Παναγιότης τηλεγραφικῶς διεβίβασε τὸν πόνον καὶ τὴν συμπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας τοῖς Σεβ. Μ/ταις Κασσανδρείας Εἰρηναίῳ καὶ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους Σωκράτει, ὧν αἱ Ἐπαρχίαι ἔπαθον, καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῆς ὅπως ὁ Κύριος ἔλθῃ ἐπίκουρος καὶ ἐνισχύσῃ τοὺς δοκιμαζομένους Ποιμένας καὶ ποίμνιον.

ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΕΙΟΝ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ

Ἐπανέκαμψεν ἐξ Ἀθηνῶν, ὅπου εἶχε μεταβῆ ἐπὶ ἀποστολῇ διὰ τὸ Λαμπαδαρίδειον Κληροδότημα, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΒΕΦΑ

Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐν Βεφᾶ-Μεϊδὰν Ἱεροῦ Ἁγιάσματος τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου διωρίσθη ὁ Σεβ. Μ/της Μύρων Πολύκαρπος.

ΕΟΡΤΑΙ

—Τὸν ἑορτάσαντα κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα τὴν ὀνομαστικὴν ἑορτὴν αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτην Δέρκων Ἰωακεὶμ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπισκεφθεῖσα συνεχάρη αὐτοπροσώπως.

—Τοὺς Σεβ. Μ/τας Μαρωνείας Ἄνθιμον, Πτολεμαΐδος Ἰωακείμ, Κοζάνης Ἰωακείμ, Καρδαμύλων Ἰωακείμ, Διδυμοτείχου Ἰωακείμ, Σουφλίου Ἰωακεὶμ καὶ Νευροκοπίου Φιλόθεον ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη διὰ γραμμάτων.

— Τοὺς Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους Τρῳάδος Εὐστάθιον καὶ Ναζιανζοῦ Φιλόθεον καὶ τὸν Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχην Ἄνθιμον, ἑορτάσαντας τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχήθη δι' ἀντιπροσώπων.

ΔΙΑΨΕΥΣΙΣ

Κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον ἡ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένη ἐφημερὶς «**Messager d'Athènes**» ἐδημοσίευσε τὴν ἀνυπόστατον πληροφορίαν ὅτι δῆθεν ἀνταποκριτὴς αὐτῆς ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, Ἥτις φέρεται προβᾶσα εἰς δηλώσεις ὅτι «ἂν ὁ Πάπας, ἐρειδόμενος εἰς τὰ πρωτεῖα αὐτοῦ, συγκαλέσῃ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ προβάλωμεν κατάλληλον πρόφασιν, δι' ἣν θὰ ἠρνούμεθα νὰ μετάσχωμεν ἐν αὐτῇ» καὶ τὰ παρόμοια.

Παραλλήλως ἡ ἐν Ρώμῃ ἐκδιδομένη ἐφημερὶς «**Tribuna**» ἐν τῷ φύλλῳ αὐτῆς τῆς 20ῆς τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Ἰουλίου δημοσιεύουσα ἀναλόγους πληροφορίας προστίθησι καὶ τὴν εἴδησιν ὅτι δῆθεν ἀπηύθυνε χαιρετισμὸν πρὸς τὴν ἐν **Velhera** τῆς Μοραβίας συγκληθεῖσαν τελευταίως καθολικὴν διάσκεψιν καὶ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τὰ ὡς ἄνω δημοσιεύματα τῆς «**Messager d'Athènes**» καὶ τῆς «**Tribuna**» εἶναι ἀπολύτως ἀναλήθη καὶ διαψεύδονται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Πατριαρχικοῦ Γραφείου.